

LATVIJAS UNIVERSITĀTE
EKONOMIKAS UN VADĪBAS FAKULTĀTE
GRĀMATVEDĪBAS UN AUDITA KATEDRA

**SIA „FOLDE” FINANŠU ANALĪZE UN
MAKSĀTNESPĒJAS PROGNOZĒŠANA**

DIPLOMDARBS

Autors: **Kristīne Čabanova**

Stud. apl. 09108

Darba vadītāja: lektore Lilija Ābika

RĪGA 2013

ANOTĀCIJA

Diplomdarba tēma – SIA „Folde” finanšu analīze un maksātspējas prognozēšana.

Šodien, nestabilajā ekonomiskajā situācijā virkne uzņēmēju ir pārņēmti ar rūpēm par sava uzņēmuma darbību un tā rentabilitātes saglabāšanu, pieprasījuma samazināšanās liek uzņēmuma vadītājiem pārskatīt izvirzītos mērķus un uzdevumus. Lielāka uzmanība tiek pievērsta klientu noturēšanai vai piesaistei, kā arī klientu apkalpošanas kvalitātei un kultūrai.

Diplomdarba mērķis ir izanalizēt uzņēmuma SIA „Folde” finansiālos rādītājus, kā arī atklāt trūkumus un izstrādāt priekšlikumus finansiālā stāvokļa uzlabošanai.

Uzņēmumiem vai nu jāpielāgojas jaunajiem apstākļiem, vai jābeidz pastāvēt. Ikvienam vadītājam jāapzinās, kādas pārmaiņas skar apkārtējo sabiedrību, darba tirgu kopumā un uzņēmuma darbību. Vienīgais, kas nemainās, - jebkura biznesa veiksmē ir atkarīga no klienta.

Būtiska nozīme ir spējai izprast vides izmaiņu tendences, jo tās ietekmē uzņēmuma darbības efektivitāti, kā arī nosaka tā faktisko pozīciju tirgū. Tāpēc, lai uzņēmums šajā grūtajā laikā atrastu optimālu risinājumu turpmākajai darbībai ir nepieciešams veikt uzņēmuma finanšu analīzi.

Diplomdarba apjoms ir 67 lapaspuses un 3 pielikumi. Informācijas pārskatāmībai darbā izmantoti 10 attēli, 13 tabulas un 26 formulas.

Atslēgvārdi: SIA „Folde” finanšu analīze, vertikālā analīze, horizontālā analīze, finanšu rādītāju analīze, maksātspēja.

ANNOTATION

Diploma theme – SIA „Folde” financial analysis and forecasting of bankruptcy.

Today in this unstable economical situation number of entrepreneurs has taken over care if business operation and maintaining profitability, decrease on demand causes business managers to review of goals and objectives. More attention is paid to customer retention an attraction, as well as customer service quality and culture.

The aim of the diploma is to analyze the company's financial performance and to detect gaps and to develop proposals to improve the financial situation.

Companies ether adopt to new situation, or cease to exist. Every manager should be aware of the changes that affected the community, the labor market as a whole and the activities of the company. The only thing that remains constant – the success of any business depends on customer.

It is essential to understand the ability of environmental trends as they affect the company's operational efficiency, as well as determine its actual position in the market.

So for the company during this difficult time finding the optimal solution for further work is necessary to make the financial analysis

Diploma extent is 67 pages and 3 annex. For information transparency in the work has been used 10 images, 13 tables and 26 formulas.

Keywords: SIA „Folde”, financial analysis, vertical analysis, horizontal analysis, financial ratio analysis, insolvency.

SATURS

Ievads	5
1.Finanšu analīzes teorētiskais atspoguļojums	7
1.1. Finanšu pārskatu vertikālā un horizontālā analīze	10
1.2.Finanšu koeficienti un to raksturojums	12
1.2.1.Likviditātes rādītāji.....	12
1.2.2. Rentabilitātes rādītājs.....	14
1.2.3. Maksātspējas rādītāji	18
1.2.4.Aprites rādītāji.....	20
1.3.Maksātspējas prognozēšanas metodes.....	23
2.Vispārējs nozares apraksts.....	27
2.1. SIA „Folde” raksturojums	27
2.2.SIA „Folde” darbības vide.....	29
2.3.SIA „Folde” SVID analīze.....	32
3.SIA „Folde” finanšu darbības analīze	35
3.1. SIA „Folde” struktūras un absolūto rādītāju analīze	35
3.2. SIA „Folde” finanšu rādītāju aprēķini un novērtējums	46
4. SIA „Folde” maksātspējas prognozēšana	58
Secinājumi un priekšlikumi.....	62
Izmantotās literatūras avoti	64
Pielikumi	65
1.pielikums. SIA „Folde” bilances aktīvu posteņi.....	65
2.pielikums. SIA „Folde” bilances pasīvu posteņi	66
3.pielikums. SIA „Folde” peļņas vai zaudējumu aprēķins.....	67

IEVADS

Latvijā tūrisma nozare ir nozīmīgs eksporta ienākuma avots, tomēr kopumā salīdzinot ar citām ES dalībvalstīm kopējais tūrisma nozares ieņēmuma apmērs Latvijā ir neliels. Tūrisma nozarei Latvijā ir izaugsmes iespējas, bet nepieciešams ir pievērst lielāku uzmanību pakalpojuma kvalitātei visu līmeņu piedāvājumos gan hotelos, gan hostelos, gan viesu namos un moteļos. Pēdējie gadi ir parādījuši, ka ārvalstu un vietējie tūristi paliek prasīgāki, līdz ar to pakalpojumu izvēli un apmierinātības līmeni nosaka cenas atbilstoši pakalpojuma kvalitātei.

Jauniešu tūrisma mītnes ikvienā valstī ieņem stabilu tirgus segmentu, jo hosteļi apmierina pārsvarā jauniešu un tūristu grupu pieprasījumu pēc lētām naktsmītnēm īsā laika periodā.

Tādēļ, ļoti svarīgi, lai uzņēmums spētu veiksmīgi turpināt savu darbību neatkarīgi no situācijas, ir jāizvērtē vairāki faktori, kas ietekmē uzņēmuma pastāvēšanu. Tā ir uzņēmuma esošās situācijas analīze. Uzņēmuma analīze ir visaptverošs process un tajā ietilpst gan finanšu analīze, gan uzņēmuma saimnieciskās darbības stipro un vājo pušu analīze.

Finanšu rādītāji pēc būtības atspoguļo uzņēmuma darbību. Pēc finanšu analīzes ir iespējams formulēt konkrētus mērķus, kas vērsti un trūkumu novēršanu vai priekšrocību izcelšanu, un šo mērķu praktiskai sasniegšanai. Finanšu rādītājiem ir jāsniedz patiess priekšstats par uzņēmuma finansēm, kas balstās uz patiesuma un precizitātes principa.

Analīzē tiks izmantotas dažādas metodes un paņēmieni. Galvenie no tiem :

- horizontālā analīze – katras pozīcijas salīdzinājums ar iepriekšējo periodu, kas ļauj noskaidrot bilances posteņu vai to grupu izmaiņu tendences un, pamatojoties uz to, aprēķināt izaugsmes tempus;
- vertikālā analīze – tiek veikta, lai noteiktu atsevišķu pārskata posteņu īpatsvaru kopējā rādītājā (katras pozīcijas ietekmi kopējā rezultātā);
- finansiālo koeficientu aprēķināšana – finansiāli ekonomiskā stāvokļa analīzes galvenā metode.

Kā saimnieciskās darbības svarīgākais mērķis parasti tiek minēta uzņēmuma peļņa, bet dažkārt galvenais mērķis ir nevis peļņas gūšana, bet gan maksātspējas saglabāšana. Analizējot uzņēmuma finansiālo stāvokli un savlaicīgi pieņemot nepieciešamos vadības lēmumus turpmākai uzņēmuma darbībai,

Diplomdarba **mērķis** ir izanalizēt uzņēmuma SIA „Folde” finansiālos rādītājus, kā arī atklāt trūkumus un izstrādāt priekšlikumus finansiālā stāvokļa uzlabošanai.

Izvirzīto mērķa sasniegšanai darbā galvenie risināmie **uzdevumi:**

- sniegt ieskatu uzņēmuma veidošanā un attīstībā;
- veikt uzņēmuma finanšu analīzi;
- izanalizēt uzņēmuma iespējas turpmākajai darbībai;
- izdarīt secinājumus par analizētajām tēmām;
- izstrādāt priekšlikumus uzņēmuma turpmākai finanšu pārvaldīšanai.

Darbā noformulēto uzdevumu risināšanai tiks izmantota statistikas un ekonomiskā analīze (salīdzināšanas, grupēšanas, grafiskās analīzes metodes). Darbs izstrādāts pēc SIA „Folde” grāmatvedības datiem, izmantoti 2008., 2009., 2010., 2011. un 2012.g. bilances, peļņas vai zaudējumu aprēķini. Darbā veiktā analīze un pētījumi pamatojas, izmantojot uzņēmuma grāmatvedības datus. Par pētījuma avotiem kalpos Latvijas normatīvie akti, vispārējā un speciālā literatūra, valsts statistikas dati, interneta resursiem un SIA „Folde” npublicētie dati un interneta resursi u.c.

1.FINANŠU ANALĪZES TEORĒTISKAIS ATSPUGUĻOJUMS

1.1. Finanšu pārskatu vertikālā un horizontālā analīze

Finanšu analīzes objekts ir uzņēmuma darbības finanšu rezultāta analīze. Galvenais finanšu analīzes mērķis ir noteikt uzņēmuma finansiālo stāvokli un identificēt iespējas pilnveidot esošās finanšu vadības metodes un uzlabot uzņēmuma finanšu stāvokli.¹

Finanšu vadība ir process, kurā notiek visa finanšu instrumentu pārvaldīšana un organizēšana. Uzņēmuma finanšu vadīšanas procesā ietilpst darba kapitāla pārvaldīšana (īstermiņa aktīvi un saistības), izdevīgu aizdevumu piesaistīšana un līdzekļu pārvaldīšana.²

Finanšu analīzes rezultāts un līdz ar to objektīva uzņēmējdarbības rezultātu novērtēšana galvenokārt atkarīga no uzņēmumā sastādītā finanšu pārskata kvalitātes.³

Finanšu rādītāji atspoguļo uzņēmuma darbību vai sakārtoti mārketinga un pārvaldes jautājumus, kā tiek organizēts darbs, kāda ir kontrole uzņēmumā. Visi šie rādītāji parāda uzņēmuma problēmas, kā arī to novēršanas iespējamus ceļus. Pēc finanšu analīzes veikšanas, izmantojot arī uzņēmuma stipro un vājo pušu analīzi, ir iespējams formulēt konkrētus mērķus, lai novērstu konstatētos trūkumus.

Finanšu analīzes pieeja problēmas risināšanai īstenojas ar tās dažādām metodēm, paņēmieniem. Populārākā, plašāk lietotā ir tā, kur par analīzes datu bāzi kalpo konkrēti finanšu dokumentu dati – pirmkārt bilances dati.

Finanšu pārskatu datu analīzes loks ir atkarīgs no analīzes datu izmantošanas mērķa. Analītiskajai informācijai ir jānodrošina to izmantošanas specifisko lietotāju grupu prasības. Finanšu analīzes datu lietotāju grupas ir:

- kreditori;
- investori;
- privātkapitāla ieguldītāji uzņēmumā;
- dažāda līmeņa speciālisti;
- auditori;
- Valsts ieņēmumu dienesta darbinieki u.c. ieinteresētas personas.

¹ Dūdele A., Korsaka T., *Finanšu vadības pamati, Rīga: Banku augstskola, 2001.* 66.lpp.

² Jones M., *Management accounting, Chichester: John Willey & Sons, LTD, 2006.* 12.lpp.

³ Šneidere R., *Finanšu analīzes metodes uzņēmuma maksātspējas prognozēšanai, Rīga: Lietišķās informācijas dienests, 2009.* 42.lpp.

Kreditori nodrošina uzņēmumu ar naudas līdzekļiem. Tos dod dažādos veidos, termiņos un dažādiem mērķiem.

Komerckredītus parasti tiek izsniegts uz ļoti īstu laiku. Piegādātāji nosūta precī vai sniedz pakalpojumu un gaida samaksu termiņā, kāds ir paredzēts vienošanās līgumā atkarīgs no nozares tirdzniecības nosacījumiem. Parasti komerckredīts tiek izsniegts no 30 līdz 60 dienām, bet, ja tas tiek atdots pirms termiņa beigām, var tikt noteiktas tā izmantošanas maksas atlaides.

Uzņēmuma finanses ir saimnieciskā subjekta attiecību sistēma, ko veido ar naudas līdzekļu palīdzību. Šīs attiecības veido ar:

- kapitāla īpašniekiem;
- kreditoriem;
- uzņēmuma darbiniekiem;
- valsts institūcijām;
- investoriem;
- darījuma partneriem.

Visām šīm attiecībām ir kopēja iezīme – tās veido naudas līdzekļu plūsmu. Naudas līdzekļu plūsma uzņēmumā ir sava veida asinsrites sistēma, no kuras veiksmīgas plūsmas atkarīga uzņēmuma dzīvotspēja. Tāpēc, komercsabiedrībai attīstoties, arvien svarīga nozīme ir finanšu vadīšanai uzņēmumā.

Finanšu vadīšanai kā zinātnei ir sarežģīta struktūra. Tās galvenās sastāvdaļas ir finanšu uzskaitē un analīze, kas balstās uz grāmatvedības uzskaites datiem un nākamās saimnieciskās darbības varbūtējo novērtējumu.⁴

Uzņēmuma darbības ekonomiskajai analīzei ir svarīga loma uzņēmuma vadīšanā. Analīzes uzdevums, no vienas puses, ir noteikt uzņēmuma darbības efektivitāti pārskata periodā un noteikt mērķu sasniegšanu, bet, no otras puses, noteikt uzņēmuma attīstības iespējamus virzienus esošajā un perspektīvajā periodā, ņemot vērā nepieciešamos materiālus, finansiālos un darbaspēka resursus. Tāpēc analīze ir jāveic mērķtiecīgi, lai izzinātu tādas uzņēmuma iespējas un rezerves, kuras nodrošinātu esošo resursu optimālo izmantošanu.

Ekonomiskā analīze nav tikai viena no vadīšanas funkcijām, bet arī domāšanas sistēma, kurai nepieciešama noteikta informatīvā bāze. Bez tam ekonomiskās analīzes kvalitāte ir atkarīga

⁴ Rurāne M., *Uzņēmuma finanses, Rīga: Jumava, 2007.* 15.-16.lpp.

no uzņēmuma organizētās finanšu uzskaites līmeņa un pārskatu kvalitātes un tajos ietilpstošo rādītāju patiesuma un ticamības.⁵

Uzņēmumā pieņemto finanšu lēmumu objektivitāte lielā mērā būs atkarīga no uzņēmuma vadītāju rīcībā esošās informācijas par stāvokli kapitāla tirgū, kurā notiek naudas līdzekļu piedāvājuma un pieprasījuma process.⁶

Uzņēmuma finansiālo stāvokli raksturo ar finanšu līdzekļu daudzumu, izvietojumu un veidošanās avotiem.

Tā kā vidi uzņēmumi strādā pēc pašatmaksāšanās principa, to mērķis ir:

- iegūt maksimālu peļņu;
- nodrošināt uzņēmumu ar ražošanas līdzekļiem, pareizi tos veidot un izlietot;
- laikus atmaksāt visas saistības, aizdevumus;
- nodrošināt uzņēmuma īpašniekus, akcionārus, strādātājus un valsti ar materiālo labklājību.

Uzņēmuma finansiālais stāvoklis ir atkarīgs no uzņēmējdarbības organizācijas un finansiālo resursu kustības, aktivitātes.⁷

Finansiāli stabils ir tāds saimnieciskais subjekts, kurš ar pašu rīcībā esošajiem līdzekļiem sedz visus bilances aktīvos esošos posteņus, t.i., pamatlīdzekļus, nemateriālos aktīvus, apgrozāmos līdzekļus. Tas nepieļauj neattaisņojamus debitoru un kreditoru parādus un laikus nomaksā visas savas saistības.⁸

Uzņēmuma finansiālo stāvokli raksturo atsevišķu bilances aktīva un pasīva struktūras elementu sabalansētības līmenis. Finansiālā stāvokļa optimizācija ir viens no svarīgākajiem uzdevumiem uzņēmuma attīstībai perspektīvā.

Finanšu pārskatu analīzē izmanto dažādus rādītājus gan to absolūtās, gan relatīvās izteiksmēs.

Finanšu rādītāju analīzes pamatā ir šo rādītāju aprēķināšana un salīdzinošā novērtēšana dinamikā. Šie rādītāji raksturo bilances aktīva un pasīva posteņus, bruto un neto finanšu rezultātus, kā arī attiecības starp peļņas vai zaudējuma aprēķina un bilances sastāvdaļām.⁹

Uzņēmuma finansiālās stabilitātes analīze tiek veikta pa šādiem posmiem:

- saimnieciskā subjekta aktīvu sastāvs un izvietojums;
- finansiālo resursu dinamikas, struktūras un avotu analīze;

⁵ Rurāne M., *Finanšu pārvaldība, Rīga: Latvijas izglītības fonds, 2001.* 206.lpp.

⁶ Rurāne M., *Uzņēmuma finanses, Rīga: Jumava, 2007.* 17.lpp.

⁷ Kālis I., *Finanšu menedžments, Rīga: Latvijas Universitāte, 2004.* 139.lpp.

⁸ turpat 140.lpp.

⁹ Rurāne M., *Finanšu pārvaldība, Rīga: Latvijas izglītības fonds, 2001.* 218.lpp.

- pašu apgrozāmo līdzekļu analīze;
- kredītsaistību analīze;
- debitorsaistību analīze;
- visu apgrozāmo līdzekļu daudzuma un struktūras analīze;
- maksātspējas analīze.¹⁰

Uzņēmuma finansiālo stāvokli galvenokārt raksturo šādi kritēriji:

- nodrošinātība ar pašu apgrozāmiem līdzekļiem un to saglabāšana;
- preču materiālo vērtību rezerve, stāvoklis, saglabāšana;
- dažādu kredītu un citu aizdevumu izmantošanas efektivitāte, to materiālais segums;
- debitorsaistību un kredītsaistību dinamika, stāvoklis;
- līdzekļu aprīte;
- likviditātes saglabāšana;
- rentabilitātes līmenis.¹¹

Darba autore secina, ka jebkura līmeņa uzņēmuma vadībai ir svarīgi zināt, pēc kādiem rādītājiem viņa uzņēmuma saimnieciski finansiālo darbību, finansiālo stāvokli vērtēs konkurenti, akcionāri u.c. ieinteresētie saimnieciskie subjekti. Tāpēc gan uzņēmuma iekšējai, gan ārējai analīzei jābalstās uz vienotu analīzes veikšanas metodiku, t.i., informācijas nesējiem un aprēķinātiem lielumiem ir jābūt salīdzināmiem.¹²

Var secināt, ka uzņēmuma finansiālā stāvokļa stabilitāte lielā mērā atkarīga no līdzekļu iedalījumu vietas aktīvos. Vispārēju priekšstatu par līdzekļu ieguldījumu un naudas plūsmas pārmaiņām sniedz vertikālā un horizontālā bilances analīze.

Finanšu pārskatu vertikālā un horizontālā analīze

Analizējot uzņēmuma kapitāla stāvokli, struktūru un to pārmaiņas, tiek izmantota vertikālā un horizontālā bilances analīze.

¹⁰ Kālis I., *Finanšu menedžments, Rīga: Latvijas Universitāte, 2004.* 140.lpp.

¹¹ turpat 141.lpp.

¹² turpat 141-142.lpp.

- **Vertikālā analīze**

Vertikālā bilances analīze rāda uzņēmuma līdzekļu avotu struktūras pārmaiņas procentos, par bāzi ņemot vai nu bilances kopsummu, vai peļņu no peļņas vai zaudējumu aprēķina. Tiek salīdzināts pārskata gads ar iepriekšējo uzskaites periodu.¹³

Vertikālā jeb struktūras analīze dod iespēju analizēt pētījuma objekta struktūras pārmaiņas laika periodā, kā arī salīdzinājumā ar budžetu. Vertikālajai analīzei sniedz priekšstatu par grāmatvedības pārskatiem, ļauj novērtēt uzņēmuma gada pārskata ticamību un tā sastādīšanas pareizību, kā arī norāda uz problemātiskajām vietām uzņēmuma darbā un ļauj sastādīt turpmākā darba plānu.¹⁴

Veicot peļņas vai zaudējuma vertikālo analīzi, visi posteņi tiek izteikti procentos no neto apgrozījuma summas.¹⁵

- **Horizontālā analīze**

Horizontālās jeb dinamiskās analīzes metodes būtība ir pētāmo rādītāju lielumu analizējamā periodā salīdzināšana ar to pašu rādītāju lielumu iepriekšējā periodā (bāzes gadā) vai ar budžetā paredzēto rādītāju. Horizontālā analīze sniedz priekšstatu par uzņēmuma izaugsmes tempiem, par uzņēmuma ienākumu un izdevumu pieauguma tempu proporciju, kā arī ļauj noskaidrot uzņēmuma attīstības tendences un to cikliskumu, iekšējo un ārējo faktoru ietekmi uz uzņēmuma darbības rezultātiem. Horizontālā analīze novērtē uzņēmuma apgrozījuma pieauguma efektivitāti attiecībā uz viņa finansiālo stabilitāti.

Dinamikas vai horizontālā analīze parāda pētāmo rādītāju pārmaiņu tendences un dod iespēju analīzes gaitā izpētīt dažādu faktoru ietekmi uz dotā rādītāja pārmaiņām un noteikt to lielumu. Šo analīzi var veikt kā noteiktas atsevišķu bilances posteņu izmaiņas absolūtā un arī relatīvā izteiksmē (procentos), kad tiek salīdzināti pārskata periodā rādītāji ar iepriekšējo periodu vai kādiem citiem bāzes rādītājiem. Pārmaiņas tiek analizētas ar dinamikas indeksa palīdzību vai procentuālā izteiksmē.¹⁶

¹³ turpat Kālis 140. lpp.

¹⁴ Rurāne M., *Finanšu menedžments, Rīga: Rīgas Starptautiskā ekonomikas un biznesa administrācijas augstskola, 2006.* 260 lpp.

¹⁵ Dūdele A., Korsaka T., *Finanšu vadības pamati, Rīga: Banku augstskola, 2001.* 73.lpp.

¹⁶ Rurāne M., *Finanšu menedžments, Rīga: Rīgas Starptautiskā ekonomikas un biznesa administrācijas augstskola, 2006.* 262lpp.

Darba autore secina, ka horizontālai analīzei nepieciešami dati par vairākiem periodiem. Analizējot informāciju par vairākiem gadiem, ir iespējams noteikt uzņēmuma attīstības tendences.

Analīzes gaitā tiek aprēķinātas bilances, peļņas vai zaudējumu pārskatā pozīciju izmaiņu absolūtās vērtības izmaiņas procentos attiecībā pret bāzes gadu. Parasti par bāzes gadu tiek izvēlēta pirmais analīzes perioda gads.¹⁷

1.2.Finanšu koeficienti un to raksturojums

Koeficienta analīze ir sistemātiska attiecību salīdzināšana, izmantojot finanšu pārskata informāciju, ar mērķi noskaidrot uzņēmuma attīstības likumsakarības un raksturot uzņēmuma finansiālo pozīciju. Koeficientu vai rādītāju analizē tiek noteiktas nozīmīgas likumsakarības starp diviem finanšu pārskatu komponentiem.

Pēc būtības koeficients ir skaitlis, kas iegūts aritmētisko darbību rezultātā no diviem finanšu pārskatu komponentiem. Tāpēc iespējams aprēķināt ļoti daudzus un dažādus koeficientus. Taču tikai neliels koeficientu skaits ietver svarīgu informāciju par uzņēmuma finansiālo stāvokli. Finanšu analīzes praksē izmanto koeficientus. Kuri sagrupēti vairākās grupās:

- 1) likviditātes rādītāji,
- 2) rentabilitātes rādītāji,
- 3) maksātspējas rādītāji.

Darba autore secina, ka katrs koeficients, kas izrēķināts atsevišķi, nedod nekādu informāciju par uzņēmumu. Tikai koeficientu piramīda un to izmaiņas laikā, kā arī salīdzinājums ar nozares vidējiem rādītājiem dod vērtīgu informāciju par uzņēmuma finansiālo pozīciju.¹⁸

1.2.1.Likviditātes rādītāji

Vissvarīgākais koeficienta grupā ir likviditātes rādītāju grupa. Bieži lietots finanšu rādītājs ir kopējās likviditātes rādītājs, kuru iegūst, dalot apgrozāmos līdzekļus ar īstermiņa saistībām. Īstermiņa saistības ir tās saistības, kuras jāatmaksā īsā laika periodā, visbiežāk gada laikā.

¹⁷ Dūdele A., Korsaka T., *Finanšu vadības pamati, Rīga: Banku augstskola, 2001.* 69.lpp.

¹⁸ Dūdele A., Korsaka T., *Finanšu vadības pamati, Rīga: Banku augstskola, 2001.* 76-79lpp.

$$\text{Likviditātes kopējais koeficients} = \frac{\text{Apgrozāmie līdzekļi}}{\text{Īstermiņa saistības}} \quad [1.1]$$

Likviditātes rādītāji ir rādītāji, ar kuru palīdzību var novērtēt uzņēmuma spēju atmaksāt savus pašreizējos parādus.

Šī spēja ir atkarīga no attiecības starp uzņēmuma maksāšanas līdzekļu potenciālu un uzņēmuma finansiālajām saistībām, maksāšanas līdzekļu potenciāls nozīmē uzņēmumam piederošus likvīdus līdzekļus.

Par likvīdiem sauc aktīvus, kuri jau atrodas naudas formā, kā arī tos, kurus ātri var pārvērst naudas formā. Jo uzņēmumam ir vairāk likvīdo aktīvu, jo tā ekonomiskās iespējas lielākas. Atkarībā no aktīvu likviditātes pakāpes izšķir trīs likviditātes rādītājus (koeficientus).

Apgrozāmos līdzekļus veido naudas līdzekļi, krājumu un debitoru parādu summas. Visiem šiem līdzekļiem ir atšķirīga likviditāte vai ātrums, ar kuru attiecīgos līdzekļus var konvertēt naudā. Nauda un īstermiņa finanšu ieguldījumi ir vislikvīdākie līdzekļi.

Vismazāk likvīdi līdzekļi ir krājumi, jo krājumu realizācija var prasīt ievērojamu laiku.¹⁹

Tāpēc parasti tiek aprēķināti arī starpseguma un absolūtais likviditātes rādītājs. Starpseguma likviditātes rādītājs tiek aprēķināts, no apgrozāmajiem līdzekļiem izslēdzot krājumus.

$$\text{Likviditātes starpseguma koeficients} = \frac{\text{Naudas līdzekļi} + \text{debitori}}{\text{Īstermiņa saistības}} \quad [1.2.]$$

Starpseguma likviditātes rādītājam jābūt ne mazākam par 0,7.

Nākamais svarīgākais rādītājs ir absolūtais likviditātes rādītājs. Absolūtā likviditātes rādītāja robežas jeb norma ir 0,03-0,08.²⁰

$$\text{Absolūtās likviditātes koeficients} = \frac{\text{Naudas līdzekļi}}{\text{Īstermiņa saistības}} \quad [1.3.]$$

¹⁹ Dūdele A., Korsaka T., *Finanšu vadības pamati, Rīga: Banku augstskola, 2001.* 78.lpp.

²⁰ Turpat 79.-80.lpp.

Uzņēmuma likviditātes rādītāji ir ļoti svarīgi uzņēmuma īstermiņa maksāspēju raksturojošie rādītāji. Lai izdarītu pareizus secinājumus par uzņēmuma īstermiņa maksāspēju, izmantojot aprēķinātos likviditātes rādītājus, jāņem vērā arī faktori kā uzņēmuma darbības specifiku, uzņēmuma debitoru parādu savākšanas politikas nosacījumi, krājumu struktūru un debitoru parādu struktūru.²¹

1.2.2. Rentabilitātes rādītājs

Rentabilitāte ir uzņēmuma darbības efektivitātes rādītājs. Rentabilitāti nosaka, uzņēmuma neto peļņu dalot ar neto apgrozījumu, ar uzņēmuma kopējo vai pašu kapitālu vai ar aktīvu kopsummu. Šie rādītāji atspoguļo patērētos līdzekļus vai realizētās produkcijas apjomu. Rentabilitātes vērtēšanai nav noteiktu kritēriju. Rentabilitāti izsaka procentos – jo augstāks procentu līmenis, jo uzņēmuma darbība ir efektīvāka. Zems rentabilitātes līmenis liecina par uzņēmuma neveiksmi – ja to laikus nenovērš, sagaidāma uzņēmuma darbības krīze.

Lai uzņēmuma darbība būtu sekmīga, tam nepieciešams saglabāt likviditāti un paaugstināt rentabilitāti.²²

Rentabilitāti iedala šādi:

- **Komerciālā rentabilitāte** – rāda, kādu peļņu uzņēmums ieguvīs uz vienu neto apgrozījuma vienību. Komerciālās rentabilitātes līmeņa raksturošanai visbiežāk izmanto realizācijas rentabilitātes rādītāju.

Komerciālo rentabilitāti iedala:

- **Realizācijas rentabilitāte (R_r)** ir finansiālā rezultāta attiecība pret apjoma rādītāju, jeb – cik peļņas dod katra neto apgrozījuma vienība. To aprēķina pēc formulas:

$$R_r = P/NA \times 100 \quad [1.4.]$$

P – pārskata perioda tīrā peļņa;

NA – neto apgrozījums.²³

²¹ Dūdele A., Korsaka T., *Finanšu vadības pamati, Rīga: Banku augstskola, 2001.* 80lpp.

²² Saksonova S., *Finanšu informācijas un pārskatu praktiskā izmantošana uzņēmumu finanšu lēmumu pieņemšanā, Rīga: Info Tilts.* 109.lpp.

Rādītāju ietekmē operatīvās darbības rezultāti, uzņēmuma cenu politika un operatīvās darbības izmaksu efektivitāte. Tāpēc, lai uzlabotu komerciālo rentabilitāti, jāveic uzņēmumu ieņēmumu un izmaksu analīze, piemēram:

- 1) vai ir iespējams palielināt produkcijas vai pakalpojumu cenas un līdz ar to arī bruto peļņu;
- 2) vai ir iespējams mainīt produkcijas vai pakalpojumu klāstu;
- 3) vai ir iespējams sadarboties ar piegādātājiem, kuri piedāvā izejvielas un pusfabrikāts par izdevīgākām cenām;
- 4) vai ir iespējams samazināt daļu no pastāvīgajām izmaksām, vienlaikus saglabājot saimnieciskās darbības ieņēmumu līmeni.

Šo pasākumu mērķis ir uzlabot realizācijas rentabilitāti, jo rezultātā tiek pārvērtēts viss peļņas vai zaudējumu aprēķins.

Komerčiālās rentabilitātes līmenis nav stingri noteikt, tas galvenokārt atkarīgs no nozares, kurā darbojas uzņēmums.²⁴

Savukārt realizācijas rentabilitātes līmeni ietekmē peļņa un neto apgrozījums, bet visu aktīvu apriti – neto apgrozījums un aktīvu vidējā vērtība.

Realizācijas rentabilitāte bieži vien paaugstinās ar apgrozījuma pieaugumu, kas var būt saistīts ar cenu pazemināšanos, līdzās cenu pazeminājumam var būt arī fiziskās realizācija apjoma palielināšanas, mainoties tirgus situācijai. Turklāt realizācijas rentabilitāti var paaugstināt, pazeminot ražošanas izmaksas.

Lai paaugstinātu realizācijas rentabilitāti, ir jāpēta:

- pārdošanas cenu paaugstināšanas, samazināšanas iespējas;
- iekļūšanas iespējas izdevīgākā tirgū;
- jaunu, rentablāku produkcijas veidu ražošana, pārdošana;
- jaunu iespēju meklēšana izmaksu samazināšanai.

- **Operatīvās darbības rentabilitātes rādītājs (R_o)**, kuru ietekmē tikai operatīvās darbības rezultāti, uzņēmuma cenu politika un operatīvās darbības izmaksu efektivitāte.

²³ Kālis I., *Finanšu menedžments, Rīga: Latvijas Universitāte, 2004.* 169.lpp.

²⁴ Saksonova S., *Finanšu informācijas un pārskatu praktiskā izmantošana uzņēmumu finanšu lēmumu pieņemšanā, Rīga: Info Tilts.* 110.lpp.

$$R_o = \frac{\text{Peļņa pirms procentu un nodokļu atskaitīšanas}}{\text{Neto apgrozījums}} \times 100 \quad [1.5.]$$

Pirms nodokļu peļņā netiek ietverti ieņēmumi un izmaksas, kas nav saistītas ar produkcijas ražošanu vai pārdošanu un pakalpojumu sniegšanu. Šo rādītāju izmanto, lai mērītu uzņēmuma produkcijas ražošanas un realizācijas efektivitāti ienākuma radīšanā.

- **Bruto peļņas rentabilitāti (R_b)** dod iespēju aprēķināt, kādā mērā neto apgrozījuma pārmaiņas ietekmē bruto peļņas lielumu.

$$R_b = \frac{\text{Bruto peļņa}}{\text{Neto apgrozījums}} \times 100 \quad [1.6.]$$

Bruto peļņu bieži tiek uzskatīta par peļņas vai zaudējumu aprēķina svarīgāko starprezultātu. Tā lielumu izsaka nevis absolūtā izteiksmē, bet arī relatīvi, kā tās attiecību pret neto apgrozījumu. Bruto peļņas relatīvo līmeni mēdz salīdzināt ar iepriekšējo periodu līmeni.²⁵

- **Ekonomiskā (aktīvu) rentabilitāte** – rāda, kādu peļņu uzņēmums iegūvis uz uzņēmuma aktīvu vienību.

Ekonomiskā rentabilitāte raksturo, cik efektīvi tiek izmantoti aktīvi peļņas radīšanā. Visbiežāk lietotais rādītājs ir investīciju rentabilitāte (R_i):

$$R_i = \frac{\text{Peļņa pirms procentu un nodokļu atskaitīšanas}}{\text{Aktīvu vidējā vērtība}} \times 100 \quad [1.7.]$$

Aktīvu vidējo vērtību aprēķina summējot aktīvu atlikumu gada sākumā un gada beigās un dalot ar 2.

Formulas skaitītājs var būt arī gan gada tīrā peļņa, gan peļņa pirms procentu un nodokļu atskaitīšanas. Tas ir atkarīgs no analīzes mērķa.

²⁵ Saksonova S., *Finanšu informācijas un pārskatu praktiskā izmantošana uzņēmumu finanšu lēmumu pieņemšanā*, Rīga: Info Tilts 111.lpp.

Ekonomiskās rentabilitātes līmenis dažādās nozarēs un uzņēmumos var būt krasi atšķirīgs. Šis rādītājs ir ievērojami augstāks tajos uzņēmumos, kur tiek izmantots daudz dzīvā darbaspēka, bet zemākās nozarēs, kuras ir kapitālietilpīgākas.

- **Finansiālā rentabilitāte** – rāda, kādu peļņu ieguvuši uzņēmuma īpašnieki uz ieguldītā kapitāla vienību.²⁶

Finansiālā rentabilitāte rāda, cik peļņas ieguvuši uzņēmuma īpašnieki uz ieguldītā kapitāla vienību.

Finansiālās rentabilitātes raksturošanai izmanto kopkapitāla un pašu kapitāla rentabilitātes rādītājus.

-**Kopkapitāla rentabilitāti (R_k)** aprēķina šādi:

$$R_k = \frac{\text{Gada tīrā peļņa} + \text{Maksājамie procenti}}{\text{Kopkapitāla vidējā summa}} \times 100 \quad [1.8.]$$

Kopkapitāls sastāv no pašu un aizņemtā kapitāla.

Kopkapitāla rentabilitāte rāda, kāda būtu bijusi peļņa, ja viss iesaistītais kapitāls būtu pašu. Bet šeit nav redzams, kāda peļņa būtu gūta izmaksājot aizņemto kapitālu. Ir redzami tikai maksājамie procenti par svešā kapitāla izmantošanu.

-**Pašu kapitāla rentabilitāti (R_p)** aprēķina šādi:

$$R_p = \frac{\text{Gada peļņa}}{\text{Pašu kapitāla summa}} \times 100 \quad [1.9.]$$

Tā rāda, cik daudz peļņas uzņēmumā iegūts uz katru īpašnieku ieguldīto latu. Īpašnieku skatījumā šis ir pats svarīgākais rentabilitātes rādītājs.

Lai spriestu par uzņēmuma finansiālo stabilitāti, jābūt priekšstatam par optimālo attiecību starp pašu kapitālu un aizņemto kapitālu. Šīs attiecības ir atkarīgas no uzņēmējdarbības rakstura, apgrozāmo līdzekļu aprites ātruma. Ja apgrozāmie līdzekļi aprit ātri, arī augsts aizņemtā kapitāla īpatsvars var būtiski neietekmēt uzņēma finansiālo autonomiju.

²⁶ Saksonova S., *Finanšu informācijas un pārskatu praktiskā izmantošana uzņēmumu finanšu lēmumu pieņemšanā*, Rīga: Info Tilts. 110.lpp.

Lai noteiktu kapitāla optimālo attiecību, tā jāanalizē rentabilitātes un riska aspektā.²⁷

1.2.3. Maksātspējas rādītāji

Uzņēmuma finansiālo stāvokli var novērtēt no īstermiņa un ilgtermiņa perspektīvas viedokļa. Finansiālā stāvokļa novērtēšanas kritērijs ir uzņēmuma likviditāte un maksātspēja, t.i., uzņēmuma spēja savlaicīgi un pilnā apmērā norēķināties par savām īstermiņa saistībām.

Uzņēmuma likviditāte liecina par to, kāds apgrozāmo līdzekļu daudzums teorētiski ir pietiekams, lai segtu īstermiņa saistības.

Galvenās maksātspējas pazīmes:

- 1) Pietiekams naudas līdzekļu daudzums norēķinu rēķinā bankā un kasē;
- 2) Kreditoru parādu savlaicīga nomaksāšana.

Darba autore secina, ka bieži pēc vispusīgas padziļinātas uzņēmuma finanšu analīzes veikšanas tiek atklāts, ka uzņēmumam nepieciešami papildus līdzekļi. Šajā gadījumā tiek meklētas iespēja, kā iegūt kredītu. Risinot jautājumu par kredīta piešķiršanu galvenā vērtība tiek vērtēta ne tikai kredīta izlietošanas mērķim, bet arī uzņēmumam, kas vēlas šo kredītu saņemt. Banka-kreditors interesējas nevis par to, kur klients gatavojas naudu izlietot, bet gan kā viņš varēs atmaksāt.

Galvenais kredīta izsniegšanas nosacījums ir klienta, kurš vēlas saņemt aizņēmumu, maksātspējas noteikšana. Uzņēmuma kredītspēja ir cieši saistīta ar uzņēmuma likviditāti t.i. spēja savus aktīvus pārvērst skaidrā naudā, lai nepieciešamības gadījumā termiņos nokārtot savas terminētās saistības. Jo ātrākā laikā esošos aktīvus var pārvērst skaidrā naudā, jo augstāka ir to likviditāte.

Pats svarīgākais uzņēmuma autonomijas jeb neatkarības rādītājs ir pašu kapitāla attiecības pret aktīvu kopsummu koeficients.

$$\text{Finansiālās autonomijas rādītājs} = \frac{\text{Pašu kapitāls}}{\text{Aktīvu kopsumma}} \quad [1.10.]$$

Šis rādītājs kreditoriem un naudas ieguldītājiem raksturo to interešu aizsardzības pakāpi – kādu daļu no kopkapitāla veido pašu kapitāls. Jo koeficients ir lielāks, jo uzņēmums ir neatkarīgāks jeb autonomāks.

²⁷ Kālis I., *Finanšu menedžments*, Rīga: Latvijas Universitāte, 2004. 172.lpp.

Līdzīgi kā šis, arī pārējie finansiālās stabilitātes rādītāji katrs atsevišķi raksturo kādu būtiski svarīgu finansiālās darbības aspektu.

Apgriezts lielums uzņēmuma autonomijas koeficientam rāda aizņemto līdzekļu īpatsvaru kopējā kapitālā.

$$\text{Aizņemto līdzekļu īpatsvars kopkapitālā} = \frac{\text{Parādu kopsumma}}{\text{Aktīvu kopsumma}} \quad [1.11.]$$

Autors secina, ka, lai saņemtu kredītu, jebkurš iespējamais kreditors ļoti vispusīgi izvērtē ne tikai reālos grāmatvedības bilances datus, bet aprēķina arī šo datu dažādu lielumu kopsakarības. Šādas kopsakarības ir vairākas:

$$\text{Kopējais maksāspējas rādītājs} = \frac{(\text{pamatlīdzekļi} + \text{ražošanas krājumi})}{\text{Saistības kopā}} \quad [1.12.]$$

Šis ir vispārzināms maksāspējas rādītājs, kas norāda, kāda daļa no reālu aktīvu vērtības tiek finansēta ar svešo kapitālu.

Nākamais koeficients raksturo uzņēmuma atkarību no ārējiem aizņēmumiem. Rādītāju pieļaujamais lielums ir no 0,5 līdz 1. Kritiskā robeža ir 1. Ja koeficients ir augstāks par 1, uzņēmuma finansiālā stabilitāte ir apšaubāma.

Šis koeficients ir atkarīgs no saimnieciskās darbības rakstura un apgrozāmo līdzekļu aprites ātruma. Ja apgrozāmie līdzekļi aprit ātri šī koeficienta kritiskā robeža var ievērojami pārsniegt 1, būtiski neietekmējot uzņēmuma finansiālo autonomiju.²⁸

$$\text{Saistību attiecība pret pašu kapitālu} = \frac{\text{Svešais kapitāls}}{\text{Pašu kapitāls}} \quad [1.13.]$$

Investīciju seguma koeficients, raksturo to aktīvo daļu, kas tika finansēta no pašu līdzekļiem un ilgtermiņa kredītiem. Pašu finanšu avotu normālā robeža ir 85-90%. Ja koeficients noslīd zem 75%, situācija kļūst kritiski.

$$\text{Investīciju seguma koeficients} = \frac{\text{Pašu līdzekļi} + \text{ilgtermiņa kredīti}}{\text{Visi aktīvi}} \quad [1.14.]$$

²⁸ Bednarskis I., Paupa V., Vaikulis J., *Finanšu pārskatu analīze, Rīga: Latvijas Universitāte*. 25.lpp.

Pētot uzņēmuma finanšu stabilitāti, maksātspēju nākotnē, ir svarīgi zināt, kāda ienākuma daļa pēc visu izdevumu segšanas (izmaksas, dividendes, nodokļi) paliek uzņēmuma rīcībā naudas veidā. Šāda nosacījuma izvērtēšanai aprēķina tīrā ienākuma koeficientu.

$$\text{Tīrā ienākuma koeficients} = \frac{(\text{Tīrā peļņa} + \text{amortizācijas atskaitījumi})}{\text{Neto apgrozījums}} \quad [1.15]$$

Praktiski uzņēmējdarbības finansēšanai uzņēmumi izmanto dažādu veidu un termiņu kredītus no vairākām kredītiestādēm. Arī katra saņemtā kredīta cena ir atšķirīga.

Darba autors pievienojas viedoklim, ka izvērtējot kopējo uzņēmuma finanšu situāciju, lielāka uzmanība jāpievērš nevis atsevišķiem kredīta maksājumiem, bet gan vidējai procentu likmei kredīta aizdevumiem.²⁹

1.2.4. Aprites rādītāji

Uzņēmuma līdzekļu aprites rādītāji raksturo uzņēmuma līdzekļu izmantošanas efektivitāti. Šiem rādītājiem ir liela nozīme, jo līdzekļu aprites ātrums ir ātrums, kādā tiek pārvērsti naudas formā, kas tieši ietekmē uzņēmuma maksātspēju.

Ja uzņēmums atsevišķos ražošanas krājumos ir ieguldījis vairāk līdzekļu, nekā tas ir nepieciešams, to vienlaikus var trūkt citur, kā arī var nepietikt citu mērķu finansēšanai. Ir divas pieejas aprites rādītāju aprēķināšanai:

- novērtēt uzņēmuma darbību kādā laika periodā;
- novērtēt, kādā attiecībā ir atsevišķo aktīvu veidu krājumi noteiktā datumā.

Aktīvu apgrozījuma palielinājums ir atkarīgs no pārdošanas apjoma pieauguma un kopējo aktīvu samazinājuma. Efektivitātes pasākumi, ar kuriem tiek iekasēta nauda no debitoru parādniekiem ir ļoti svarīgs likviditātes aprēķina rādītājs.³⁰

²⁹ Kālis I., *Finanšu menedžments, Rīga: Latvijas Universitāte, 2004.* 162.lpp.

³⁰ Coller M.P., *Accounting for managers, Interpreting accounting information for decision-making, Chichester: John Wiley & Sons, LTD, 2007.* 95.lpp.

Kopējais uzņēmuma līdzekļu aprites koeficients

Šis koeficients raksturo visu uzņēmuma rīcībā esošo resursu izmantošanas efektivitāti neatkarīgi no to rašanās avotiem un rāda, cik reizes notiek pilna aprite noteiktā laika periodā, kas uzņēmumam dod zināmu peļņu vai zaudējumus. Daži ekonomisti uzskata, ka tam vajadzētu būt ne mazākam par 3.³¹

$$K1 = \frac{\text{Neto apgrozījums}}{\text{visi aktīvi}} \quad [1.16.]$$

Krājumu aprites koeficients rāda, cik reizes gadā ir apritējuši ražošanas krājumos ieguldītie līdzekļi (kapitāls).

$$K2 = \frac{\text{realizētās produkcijas ražošanas izmaksas}}{\text{krājumu vidējais atlikums}} \quad [1.17.]^{32}$$

Krājumu aprites rādītāji raksturo to likviditāti jeb pārvēršanās ātrumu skaidrā naudā, kas ietekmē uzņēmuma finansiālo stabilitāti un maksātspēju.

Ražošanas krājumu koeficients būtiski ietekmē uzņēmuma likviditāti un maksātspēju. Lai šo koeficientu izteiktu dienās, 360 vai 365.gada dienas daļa ar aprites koeficientu, un tā var uzzināt, cik dienas ir nepieciešams ražošanas krājumu ražošanai vai pārdošanai.³³

$$\text{Krājumu aprites periods} = \frac{365}{\text{krājumu aprites koeficients}} \quad [1.18.]$$

Jo lielāks ir krājumu aprites ātrums, jo ātrāka ir preču materiālo vērtību realizācija, nepieciešamības gadījumā var īsākā laikā dzēst parādus.³⁴

Pašu līdzekļu aprites koeficients raksturo līdzekļu izmantošanas aktivitāti. Ja tas ir pārāk augsts, tas nozīmē, ka realizācijas apjoms (apgrozījums) ir lielāks par pašu kapitālu. Ir nepieciešama kredītresursu piesaiste.

$$\text{Pašu līdzekļu aprites koeficients} = \frac{\text{neto apgrozījums}}{\text{pašu kapitālu}} \quad [1.19.]$$

³¹ Bednarskis I., Paupa V., Vaikulis J., *Finanšu pārskatu analīze, Rīga: Latvijas Universitāte*. 33.lpp.

³² Saksonova S., *Finanšu informācijas un pārskatu praktiskā izmantošana uzņēmumu finanšu lēmumu pieņemšanā, Rīga: Info Tilts*. 113.lpp.

³³ turpat 114.lpp.

³⁴ Kālis I., *Finanšu menedžments, Rīga: Latvijas Universitāte, 2004*. 162lpp.

Šī koeficienta zems līmenis nozīmē, ka zināma daļa pašu līdzekļu tiek izmantoti neefektīvi.

Var secināt, ka ilgtermiņa ieguldījumu aprites koeficients raksturo ilgtermiņa ieguldījumu izmantošanas intensitāti, ar kādu tiek finansēti uzņēmuma līdzekļi.

$$\text{Ilgtermiņa ieguldījumu aprites koeficients} = \frac{\text{neto apgrozījums}}{\text{ilgtermiņa ieguldījumi}} \quad [1.20.]$$

Kreditoru parādu aprites koeficients rāda, cik aprites reizes uzņēmumam būs nepieciešamas, lai samaksātu savus rēķinus.

Kreditoru saistību apjomu nosaka piegādātāju piešķirto kredītu lielumus, kas pagarināts uz laika periodu, kurā parādi jāsamaksā. Šo periodu sauc par maksājumu veikšanas periodu.³⁵

$$\text{Kreditoru aprites koeficients} = \frac{\text{neto apgrozījums}}{\text{kreditoru kopsumma}} \quad [1.21.]$$

Kreditoru aprites periods parāda dienu skaitu, kurā uzņēmums atmaksā savas parādsaistības pret piegādātājiem un darbuuzņēmējiem.

$$\text{Kreditoru aprites periods} = \frac{365}{\text{kreditoru aprites koeficients}} \quad [1.22.]$$

Pēc debitoru parādu aprites analīzes var redzēt, cik reizes vidēji gada laikā debitoru parādi pārvērtušies naudas līdzekļos. Koeficientu var salīdzināt ar kreditoru parādu aprites koeficientu.

Debitoru parādu aprites koeficients norāda, cik reizes vidēji gada laikā debitoru parādi pārvērtušies naudas līdzekļos. Aprēķinos tiek izmantoti tikai pircēju parādi.

$$\text{Debitoru parādu aprites koeficients} = \frac{\text{neto apgrozījums}}{\text{debitoru kopsumma}} \quad [1.23.]$$

³⁵ Saksonova S., *Finanšu informācijas un pārskatu praktiskā izmantošana uzņēmumu finanšu lēmumu pieņemšanā, Rīga: Info Tils. 114.lpp.*

Debitoru parādu aprites perioda aprēķināšana sniedz informāciju par laiku, kas paiet no brīža, kad prece tiek izsniegta līdz brīdim, kad par pakalpojumu tiek saņemta atmaksa.

$$\text{Debitoru parādu aprites periods} = \frac{365}{\text{debitoru parādu aprites koeficients}} \quad [1.24.]$$

Darba autors secina, ka debitorsaistību aprites rādītāji raksturo to likviditāti jeb pārvēršanās ātrumu skaidrā naudā, kas ietekmē uzņēmuma finansiālo stabilitāti un maksātspēju.

1.3. Maksātnespējas prognozēšanas metodes

Uzņēmuma finansiālā stāvokļa pasliktināšanās, kas izpaužas kā maksātnespējas un finansiālās nestabilitātes līmeņa pazemināšanās un ienesīguma samazināšanās, var izraisīt uzņēmuma bankrotu.

Bankrota diagnostika ir mērķa finanšu analīzes sistēma, kuras virziens ir krīzes situācijas kontrolēšana uzņēmumā. Šim nolūkam kopējā uzņēmuma finansiālā stāvokļa analīzē tiek izveidota atsevišķu rādītāju grupa, pēc kuriem var spriest par bankrota draudiem. Šajā rādītāju grupā ietilpst likviditātes un maksātspējas rādītāji, kapitāla struktūras rādītāji, saistību dzēšanas periods, tīrais apgrozāmais kapitāls u.c. rādītāji.³⁶

Maksātnespējas draudu līmenis tiek noteikts ar maksātspējas koeficienta palīdzību un pirmkārt ar absolūtās likviditātes koeficienta palīdzību. Šim nolūkam var izmantot arī debitoru parādu inkasācijas un īstermiņa saistību dzēšanas periodu aprēķinus. Ja vidējais debitoru inkasācijas periods pārsniedz piegādātāju kredītu dzēšanas vidējo periodu, uzņēmumā var rasties maksātnespējas draudi naudas līdzekļu trūkuma dēļ.³⁷

Gaidāmā bankrota draudu līmenis tiek noteikts ar finansiālās stabilitātes koeficienta palīdzību. Šie rādītāji tiek analizēti dinamiski pa vairākiem periodiem. Finansiālās stabilitātes Pazemināšanās tendence liecina par pieaugošajiem bankrota draudiem nākotnē.

Spēja neitralizēt bankrota draudus. Uzņēmuma iekšējais finansiālais potenciāls tiek diagnosticēts ar rentabilitātes un aprites koeficientu sistēmas palīdzību.³⁸

³⁶ Rurāne M., *Finanšu menedžments*, Rīga: Rīgas Starptautiskā ekonomikas un biznesa administrācijas augstskola, 2006. 367lpp.

³⁷ turpat 367.lpp.

³⁸ turpat 367.lpp.

Ārvalstu praksē tiek lietots E. Altmana modelis Z skaitlis. Darba autore savos maksātspējas aprēķinos izmantos E. Altmana izstrādātu Z bankrota prognozēšanas modifikāciju Z". Šis modelis ir paredzēts maziem uzņēmumiem dažādās nozarēs, kuru akcijas netiek kotētas fondu biržā.³⁹

$$Z'' = 6.56 X1 + 3.26 X2 + 6.72 X3 + 1.05 X4 [1.25.]$$

Z'' – prognozēšanas indekss

X1 – darba kapitāls/ aktīvi

X2 – nesadalītā peļņa/ aktīvi

X3 – peļņa pirms procentiem un nodokļiem/ aktīvi

X4 – pašu kapitāls saistības

E. Altmana Z'' indeksa novērtēšanas kritēriji:

Z'' < 1.10 – ļoti augsta bankrota iespējamība;

1.10 < Z'' < 2.59 – pastāv bankrota iespējamība;

2.60 < Z'' – ļoti zema bankrota iespējamība.

Katrs rādītājs E. Altmana modelī raksturo uzņēmuma aktīvu saistību ar risku- īstermiņa maksātspēju un aktīvu racionālu izlietošanu, tādēļ teorētiski vērtējot šos modeļus var uzskatīt, ka aprēķināto Z indeksu vērtības ticamības pakāpe varētu būt augsta.⁴⁰

E. Altmana Z modelis sniedz vienu vērtību kopuma novērtējumu, lai izvērtētu uzņēmuma finanšu darbības raksturojošos lielumus. E. Altmana Z modelis ir iespējam izvērtēt uzņēmuma stabilitāti un prognozēt iespējamus draudus finanšu situācijas pasliktināšanai. Bankrota prognozēšanas modeļa aprēķināšanai tiek izmantoti publiski pieejamiem finanšu pārskatiem.⁴¹

Vēl vienu ievērojamu bankrota prognozēšanas modeli maziem uzņēmumiem izstrādāja Dž. Fulmers. Bankrota prognozēšanas modeļa izstrādei tika analizēti un novērtēti 40 dažādi finanšu rādītāji.

³⁹ Šneidere R., *Finanšu analīzes metodes uzņēmuma maksātspējas prognozēšanai*, Rīga: Lietišķās informācijas dienests, 2009. 120.lpp.

⁴⁰ Šneidere R., *Finanšu analīzes metodes uzņēmuma maksātspējas prognozēšanai*, Rīga: LID 2009. 121-122.lpp.

⁴¹ Elliot B., Elliot J., *Financial Accounting, Reporting and Analysis: International edition (2nd edition)*, Dorchester: Pearson education limited, 2006. 544.lpp.

Bankrota prognozēšanas modeļa izstrādes pamatā bija grāmatvedības un finanšu teorija, izvērtējot, kurus no finanšu koeficientiem iekļaut bankrota prognozēšanas modelī. Svarīgs finanšu analīzes uzdevums ir iedalīt finanšu un grāmatvedības teorijā raksturotos finanšu rādītājus grupās pēc nozīmes. Šīs nozīmīgākās finanšu rādītāju grupas ir likviditāte, maksātspēja, aktivitāte un rentabilitāte.⁴²

Pēc Fulmera H bankrota prognozēšanas modeļa skaidri var prognozēt iespējamās neveiksmes uzņēmuma saimniecībā un novērst iespējamās maksātnespējas draudus.⁴³

Bankrota prognozēšanas modelī tika iekļauti šādi rādītāji:

- likviditātes rādītāji (V8);
- trīs maksātspējas rādītāji (V5, V6, V9);
- rentabilitātes rādītāji (V3);
- trīs dažādi rādītāji (V1, V4, V7).

Faktorus, kas raksturo iespējamās problēmas sagrupēja divās kategorijās:

- finansiālās problēmas;
- saimnieciskās darbības problēmas.

Faktori, kas raksturo finansiālās problēmas:

- likviditātes nepietiekamība;
- pašu kapitāla nepietiekamība;
- saistību nepildīšana;
- naudas līdzekļu trūkums.

Bankrota prognozēšanas modelī finansiālās problēmas raksturo:

- likviditātes rādītājs (V8);
- pašu kapitāla rādītājs (V5);
- saistību rādītājs (V9);
- naudas līdzekļu pietiekamības rādītājs (V1).

Īpašības, kas raksturo saimnieciskās darbības problēmas ir:

- saimnieciskās darbības zaudējumi;
- neskaidri ienākumi;
- juridiskas problēmas;
- vadības kontrole.

⁴² Šneidere R., *Finanšu analīzes metodes uzņēmuma maksātspējas prognozēšanai*, Rīga: LID 2009. 153-154.lpp.

⁴³ Elliot B., Elliot J., *Financial Accounting, Reporting and Analysis: International edition (2nd edition)*, Dorchester: Pearson education limited, 2006. 546.lpp.

Bankrota modelī ir iekļauti tikai divi saimnieciskās darbības rādītāji- aktīvu rentabilitātes rādītājs (V1) un pašu kapitāla rentabilitātes rādītājs (V3), jo pārējās saimnieciskās darbības problēmas nav mērāmas kvantitatīvos lielumos.⁴⁴

Pētījuma rezultātā Dž. Fulmera bankrota prognozēšanas modelī ir iekļauti deviņi dažādi finanšu koeficienti:

V1 = nesadalītā peļņa/ aktīvi- raksturo akumulēto uzņēmuma ienesīgumu, jo augstāks rādītājs, jo lielāka varbūtība, ka uzņēmums nebankrotēs;

V2 = neto apgrozījums/ aktīvi- aktīvu aprites rādītāju lieto kā vispārīgu aktivitātes rādītāju, kas parāda, kā uzņēmuma aktīvus izmanto neto apgrozījuma veidošanā;

V3 = peļņa pirms nodokļiem/ pašu kapitāls- šis rentabilitātes rādītājs novērš nodokļu ietekmi uz saimnieciskās darbības rezultātiem un norāda – jo augstāka rentabilitāte, jo mazāka iespēja uzņēmumam bankrotēt;

V4 = naudas plūsma/ saistības – jo lielāka attiecība neto naudas plūsmai pret saistībām, jo mazāka iespēja uzņēmumam bankrotēt;

V5 = saistības/ aktīvi – koeficients norāda, jo augstāks saistību rādītājs, jo lielāka iespēja uzņēmumam bankrotēt;

V6 = īstermiņa saistības/ aktīvi – tas ir maksātspējas rādītājs, kas parāda, jo augstāks rādītājs, jo lielāka iespēja uzņēmumam bankrotēt;

V7 = pamatlīdzekļi/ aktīvi – rādītājs raksturo uzņēmuma lielumu;

V8 = darba kapitāls/ saistības – tas ir likviditātes rādītājs;

V9 = peļņa pirms nodokļiem un procentu maksājumiem/ procentu maksājumi – tas ir maksājamo procentu seguma koeficients, jo augstāks seguma koeficients, jo mazāka iespēja uzņēmumam bankrotēt.

Apkopojot rezultātus Dž. Fulmera izstrādāja bankrota prognozēšanas modelis:

$$H = 5.528V1 + 0.212V2 + 0.073V3 + 1.2V4 - 0.120V5 + 2.335V6 + 0.575V7 + 1.08V8 + 0.894V9 - 6.075 [1.26.]$$

Rādītāja H kritiskais punkts ir 0, un tas nozīmē, ja uzņēmumam aprēķināta H mazāka par 0, tad pastāv liela maksātspējas varbūtība, bet, jo augstāka ir H vērtība, jo labāks ir uzņēmuma finansiālais stāvoklis un līdz ar to mazāka bankrota varbūtība.⁴⁵

⁴⁴ Šneidere R., *Finanšu analīzes metodes uzņēmuma maksātspējas prognozēšanai, Rīga: Lietišķās informācijas dienests, 2009.* 153-154lpp.

2.VISPĀRĒJS NOZARES APRAKSTS

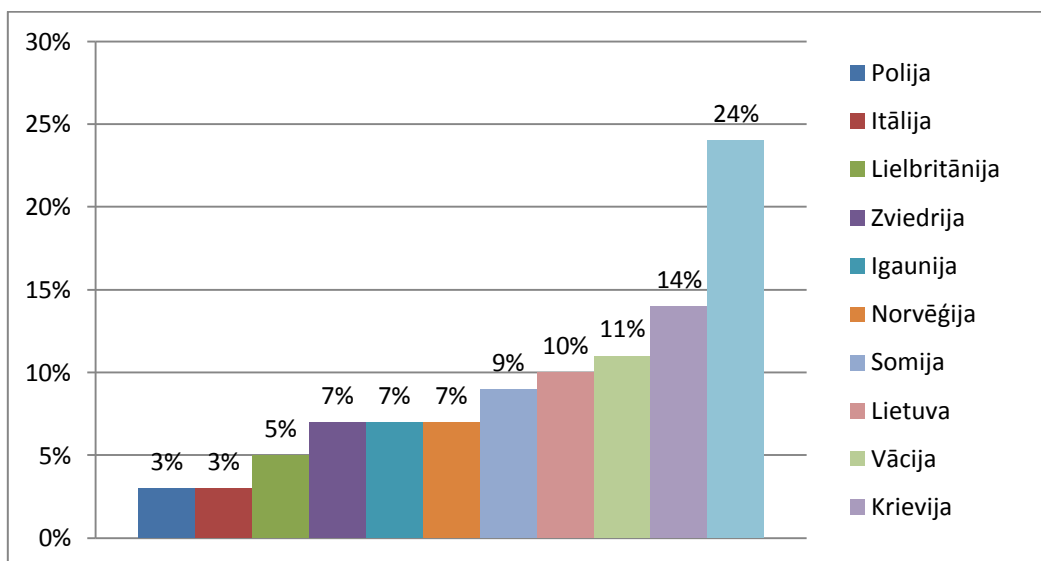
2.1. SIA „Folde” raksturojums

Mūsdienās tūrisms ir iecienīts brīvā laika pavadīšanas veids. Pēc Latvijas neatkarības iegūšanas tūrisms ir kļuvis par atzītu uzņēmējdarbības sfēru.

Hosteļu bizness visstraujāk auga 2007.-2008. gadā, tas skaitījās perspektīvs bizness Baltijas reģionā. Viens no galvenajiem iemesliem plaukstošajai nozarei bija Eiropas Savienības paplašināšanās. Interese un pieprasījums šajos gados pēc Rīgas bija iespaidīgs.

Ja analizē visu Latvijas tūrisma nozares 2009.-2011.gadus, tad izteikts pieprasījuma kritums bija vērojams tieši 2009.gadā. Iemesli negatīvajām pārmaiņām bija vairāki gan izmaiņas Latvijas nodokļu politikā, gan arī globālā krīze, kas viennozīmīgi ietekmēja visu tūrisma nozari. Neskatoties uz sliktajiem rādītājiem 2009.gadā, jau 2010. gadā visa nozare uzrādīja pozitīvas attīstības tendences. Naktsmītņu rādītāji stabilizējās un pat uzlabojās. Attīstība bija jūtama gan atpūtas, gan biznesa ceļojumu sektorā.

Pēc 2.1. attēla autors secina, ka vislielāko ārvalstu viesu īpatsvaru 2010. gadā veidoja tūristi no Krievijas 14% no kopējā ceļotāju skaita, kā arī Vācijas un Lietuvas viesi, veidojot attiecīgi 11% un 10% no kopējā iecerotāju skaita.

2.1.att. Ārvalstu viesu sadalījums pa valstīm 2010. gadā, %⁴⁶

⁵ turpat 156.lpp.

⁴⁶ Tūrisma nozares apraksts, 15.lpp

Tomēr pozitīvās pārmaiņas tūrisma nozarē neietekmēja hosteļu darbību, šis segments vēl 2010.gadā Latvijā un Rīgā bija apdraudēts sakarā ar valsts administratīvo prasību pastiprināšanos, kas sadārdzināja pakalpojumu pašizmaksas, kā arī liela ietekme negatīvajām tendencēm bija krīzes laikā samazinātās cenas uz augstāka līmeņa viesnīcu piedāvājumu. Dati liecina, ka 2010.gada viesu skaits hosteļos samazinājās par apmēram 10% līdz 15%, kas nelielajām naktsmītnēm ir pietiekoši liels zaudējums.

Kritums apstājās 2011.gadā, tad sākās gan viesu skaita, gan apgrozījuma stabilizācija, un bija vērojams pat neliels pieaugums. 2011.gadā iezīmējās tendence samazināties tūristu skaitam no tradicionālajiem tūrisma tirgiem un strauji pieaugt viesu skaitam no Vācijas (par 100%), Japānas (par 800%), Ukrainas (par 30%).

Darba autors secina, ka Latvijas hosteļu kvalitāte kopumā tikusi augstu novērtēta, jo starp 60 pasaules valstu hosteļiem, biedrības "Hostelling Latvia" hosteļi ir 33.vietā ar vidējo novērtējumu 84,3%. Hosteļi tiek vērtēti gan pēc atrašanās vietas, gan apmierinātības ar pakalpojumiem, gan darbinieku laipnības, gan viesmīlības, gan drošības. Latvijas kaimiņi, kā Lietuvas hosteļi atrodas 40.pozīcijā, bet Igaunijas - 54.vietā.

SIA „Folde” raksturojums

Hostel izmitināšana ir veids, kuru parasti apmeklē jaunieši, kas nevēlas tērēt daudz naudas par nakšņošanu, proti, kopmītnēs likmes ir daudz lētākas nekā viesnīcās, iemesls ir zemākas izmaksas salīdzinājumā ar viesnīcām. Pēc saimniecisko darbību statistiskā klasifikācija Eiropas Kopienā (NACE) koda apzīmējuma, SIA „Folde” ir 55.20 - Izmitināšana viesu mājās un cita veida īslaicīgas apmešanās vietās un 56.30 - Bāru darbība.⁴⁷

Hostelis ir vieta, kur satikt un kontaktēties jauniešiem no visas pasaules. Vairumā hosteļi piedāvā izvēli starp vienvietīgajiem, divvietīgajiem, trīsvietīgajiem un četrvietīgajiem numuriem.

Jauniešu tūrisma mītne SIA „Folde” tika dibināta 2004. gadā. Tā atrodas Vecrīgā Torņa ielā. Tas ir hostelis, kas atrodas tuvu visām vecpilsētas ievērojamākajām vietām, kā Domu laukums, sv.Pētera baznīca, prezidenta pils, Rīgas Rātsnams, Melngalvju nams – viss tas atrodas 5-10 minūšu attālumā no hosteļa.

⁴⁷ Latvijas Valsts uzņēmumu reģistrs, NACE kodi.

Hostelis piedāvā optimālas izmitināšanas iespējas visiem., kas vēlas lētas un patīkamas naktsmājas. Hostelis var izmitināt līdz astoņdesmit cilvēkiem, tiek piedāvāti divvietīgie, četrvietīgie un astoņvietīgie numuriņi. Cena (ietilpst sātīgas un garšīgas brokastis) astoņvietīgajā numuriņā ir 7 Ls vienai personai par vienu nakti. Četrvietīgajā numuriņā maksa ir 10 Ls vienai personai par vienu nakti, savukārt divvietīgajā – 14 Ls vienai personai par vienu nakti.

Hostelī ir pieejams internets, tam ir nodrošināta atsevišķa telpa ar vairākiem datoriem. Lai gan hostelim nav savas transportlīdzekļu stāvvietas, uzņēmuma personāls vienmēr palīdzēs izsaukt taksometru vai atrast nepieciešamo autobusu, kā arī sniegs izsmeļošu atbildi kā tikt līdz klientam interesējošai vietai.

2.2.SIA „Folde” darbības vide

Latvijas hosteļu kvalitāte kopumā tikusi augstu novērtēta, jo starp 60 pasaules valstu hosteļiem, biedrības "Hostelling Latvia" hosteļi ir 33.vietā ar vidējo novērtējumu 84,3%. Hosteļi tiek vērtēti gan pēc atrašanās vietas, gan apmierinātības ar pakalpojumiem, gan darbinieku laipnības, gan viesmīlības, gan drošības. Latvijas kaimiņi, kā Lietuvas hosteļi atrodas 40.pozīcijā, bet Igaunijas - 54.vietā.

Uzsākot hosteļa izveidi tika veikta tirgus segmentēšana, kuras galvenais mērķis bija palīdzēt uzņēmumam koncentrēt savus spēkus, lai apmierinātu cilvēku grupas ar līdzīgām prasībām un iespējām.

Uzmanība tika pievērsta šaurai tirgus daļai, lai vieglāk noteiktu konkurentus, to cenu politiku un pakalpojumu kvalitāti. Mērķis bija izveidot tādu hosteli, kas profesionalitātes un apkalpošanas ziņā pilnīgi atšķirtos no tuvākajā apkārtnē esošajiem hosteļiem. „Folde” hostelis ir viens no lielākajiem Baltijas valstīs.

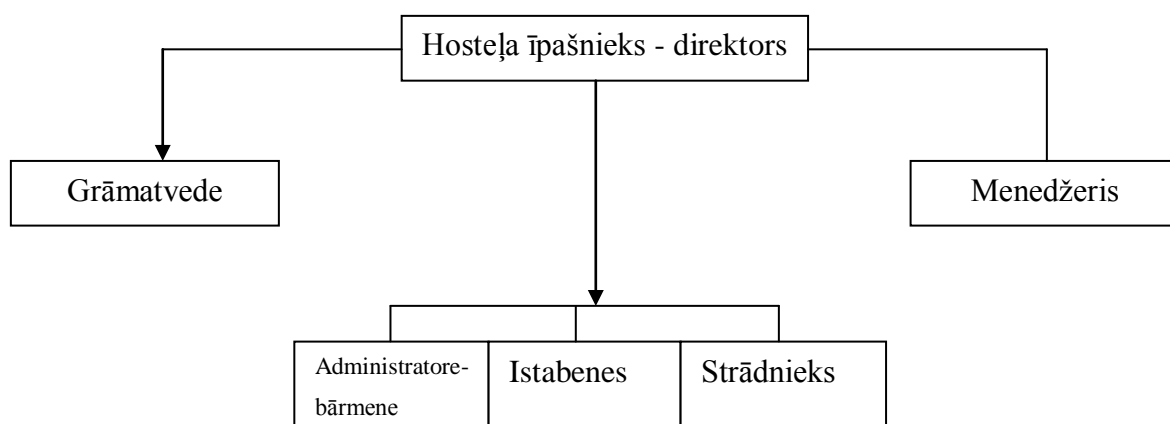
Jebkura organizācija obligāti ir atklāta sistēma, kas sastāv no daudziem mainīgiem elementiem, Savukārt visi šie elementi no organizācijas viedokļa cieši savijas ar ārējiem elementiem. Tādējādi jārunā par organizācijas iekšējo un ārējo vidi.

Uzņēmuma iekšējā vide ir uzņēmuma vadības izvirzītie mērķi, darbinieki, struktūra un darba stils.

Katra uzņēmuma pamatmērķis ir gūt peļņu. Lai sasniegtu šo mērķi SIA “ Folde” cenšas apmierināt katra klientu vajadzības, piedāvājot kvalitatīvu servisu.

Visa uzņēmuma darbība balstās uz personāla profesionalitāti. Pakalpojumu sniegšana ir process, kurā par kvalitāti ir atbildīgi uzņēmuma darbinieki. Lai hostelim būtu ieņēmumi, ir vajadzīgi klienti. Lai klienti par naktsmītni izvēlētos tieši hosteli „Folde”, ir nepieciešamas labas atsauksmes no klientiem. Tieši tāpēc uzņēmuma klientu apkalpošanā vadošajam personālam ir nepieciešamas labas komunikācijas un apkalpošanas spējas, un jādara viss, lai klientam apmešanās brīdī būtu labi.

SIA “Folde” organizatoriskā struktūra ir attēlota 2.2. att.

2.2.att. SIA „Folde” organizatoriskā struktūra⁴⁸

Hosteļa struktūra, kas ir parādīta 2.2.attelā, pēc funkcijām ir sakārtota tā, lai būtu iespēja efektīvi savstarpēji sadarboties un apmierinātu klientu vēlmes. Uzņēmuma darba komanda ir neliela, bet savstarpējā atbildība un sadarbība ir izveidojusies tā, lai darba vide būtu stimulējoša kvalitatīva darba veikšanai.

Hostelī strādājošo darbinieku skaits (13), tajā skaitā:

- Direktors - 1
- Grāmatvede - 1
- Menedžeris - 1
- Administratores-bārmenes – 5
- Istabenes – 4
- Strādnieks - 1

⁴⁸ Autores veidots attēls pēc uzņēmuma finanšu datiem

▪ Darba funkciju sadale

Hosteļa direktora pienākumi:

- izdod rīkojumus, instrukcijas un norādījumus hosteļa darbiniekiem ;
- pieņem darbā un atbrīvo no darba darbiniekus;
- nosaka darbinieku atalgojumu;
- risina un izlemj visus jautājumus, kas saistīti ar hosteļa darbību;
- izskata un risina uzņēmuma darbinieku iesniegumus, prasības un sūdzības;

Menedžera pienākumi:

- sniegt klientiem interesējošu informāciju par hosteļa pakalpojumiem ;
- sastādīt darba grafiku visiem hosteļa darbiniekiem;
- aizvietot rīkotājdirektori viņas ilgākas prombūtnes laikā, kontrolēt darbinieku pienākumu izpildi;
- kārtot formalitātes ar darbiniekiem.
- sekot līdzi darbinieku darbu izpildei.

Administrators - bārmeņa pienākumi:

- veikt klientu rezervācijas ;
- savlaicīgi veikt visus darbam nepieciešamo materiālu pasūtījumus;
- uzturēt bāra un recepcijas darbu

Hosteļa grāmatvedes pienākumi:

- atbild par grāmatvedības dokumentu kārtošanu saskaņā ar LR likumdošanu;
- atbildīga par nodokļu un algas aprēķināšanu;
- izpilda rīkotājdirektores rīkojumus

Istabenes pienākumi

- sagatavot istabiņu guļvietas pie klientu ierašanās;
- sekot tīrībai hostelī;
- ievērot visus noteiktos darba noteikumus

Strādnieka pienākumi:

- sekot objektu (gultu, galdu, durvju u.c.) tehniskajam stāvoklim;
- veikt sabojāto objektu salabošanu;
- veikt telpu remontu nepieciešamības gadījumā.

Ārējā vide ir tie SIA „Folde” funkcionēšanas nosacījumi un faktori, kas var ietekmēt uzņēmuma darbību. Tā kā ārējās vides faktoru ir ļoti daudz, ir lietderīgi tos sagrupēt pēc noteiktiem kritērijiem un izdalīt tieši ietekmējošā un netieši ietekmējošā ārējā vide.

Tieši ietekmējošo ārējo vidi veido faktori, kas tieši ietekmē SIA „Folde” darbību, kā hosteļa klienti, konkurenti, piegādātāji, Latvijas valsts likumdošana, sabiedriskās organizācijas-nodibinājumi un prese.

Netieši ietekmējošo ārējo vidi veido faktori, kas netieši ietekmē SIA „Folde” darbību, tie ir Latvijas valsts ekonomiskais stāvoklis, sociālkultūras attiecības; valsts politika un starptautiskās attiecības.

2.3.SIA „Folde” SVID analīze

Darba autores viedokli, ka uzņēmuma SVID analīze palīdz sistematizēt tā iekšējās un ārējās vides analīzes procesus. Kā arī vadoties pēc veiktās analīzes izstrādāt turpmāko uzņēmuma darbības stratēģiju.

SIA "Folde" SVID analīze⁴⁹

<p>S - Iekšējais spēks</p> <p>Stiprās puses</p> <ul style="list-style-type: none"> -Laba atrašanās vieta -Esošais personāls ar labu pieredzi -Iespējas nodrošināt labu servisu -Salīdzinoši zems cenu līmenis 	<p>V – Iekšējais vājums</p> <p>Vājās puses</p> <ul style="list-style-type: none"> -Hosteļa klientiem nav iespējas bez maksas novietot transportlīdzekli -Klientu neapmierinātība ar satiksmes izraisītajiem trokšņiem -Vājš mārketinga ziemeņu periodā
<p>D– Ārējie draudi</p> <ul style="list-style-type: none"> -Ekonomiskās situācijas pasliktināšanās valstī -Latvijas valsts likumdošanas izmaiņas -Konkurences palielināšanās 	<p>I- Ārējās iespējas</p> <ul style="list-style-type: none"> -Ekonomikas augšupeja un tūrisma nozares attīstība -Labvēlīga Latvijas valsts likumdošanas izmaiņas -Jauni sadarbības partneri.

- **Stiprās puses**

-Hostelis atrodas Vecrīgā, kas viennozīmīgi ir Rīgas skaistākā un tūristu apmeklētākā vieta.

-Tā kā uzņēmums darbojas 9 gadus var uzskatīt, ka personāls ir ar labu pieredzi un saliedētu darbību, kas nodrošina hosteļa labu apkalpošanas servisu.

-Svarīgs faktors ir uzņēmuma cenu politika. Cena ir viena no nozīmīgākajām piedāvājuma sastāvdaļām. SIA „Folde” klientiem piedāvā pieņemamu cenu politiku, kas atbilst sniegtajam piedāvājumam un kvalitātei.

- **Vājās puses**

-Nav iespējams nodrošināt hosteļa klientiem bezmaksas transportlīdzekļu stāvvietu. Risinājums praktiski nav iespējams, jo Vecrīgas stāvvietu cenas ir ļoti augstas, līdz ar to hosteļa vadībai nav rentabli klientiem kompensēt šīs izmaksas, jo pretējā gadījumā būs nepieciešams paaugstināt naktsmītnes cenu.

⁴⁹ Autore veidots attēls pēc uzņēmuma finanšu datiem

-Hostelis atrodas tuvu Daugavmalai un galvenajam ceļam, kas rada trokšņainas neērtības naktsmītnes klientiem.

-Vājš mārketingu ziemas periodā. Lielāko daļu ienākumu SIA „Folde” iegūst vasaras sezonā. Tāpēc ļoti svarīgi būtu izvēlēties pareizu mārketingu stratēģiju, kas palielinātu pieprasījumu arī pārējos mēnešos.

Viena no iespējām būtu vairāk reklamēties un atgādināt par hosteļa pakalpojumu aktualitāti un kvalitāti. Viena no iespējām būtu e-pasta mārketinga kampaņa. Informācijai būtu jābūt dažādai atkarīgi no mērķauditorijas. Klientiem, kuri ir apmeklējuši hosteli, būtu jāsaņem informatīvas vēstules par jaunumiem un akcijām, bet klientiem, kas nav vēl apmeklētāju skaitā būtu nepieciešams sniegt pēc iespējas plašāku informāciju par hosteļa piedāvājumu un cenām.

- **Ārējie draudi**

- Ekonomikas krīze ir viens no galvenajiem uzņēmuma darbības ietekmējošiem faktoriem.

- Nestabila valsts likumdošanas politika; kā nodokļu paaugstināšana, kas var negatīvi ietekmēt hosteļa cenu politiku, kas savukārt atstātu iespaidu uz pieprasījumu.

- SIA „Folde” deviņu gadu laikā ir vadošais līderis hosteļu nozarē.

- **Ārējās iespējas**

- Ekonomikas attīstība ne tikai Latvijā, bet ārpus tās robežas, kā arī veiksmīgs mārketingu, kas iepazīstinātu pasaules valstis ar Latviju, tās dabu un kultūru.

- Labvēlīga Valsts likumdošanas izmaiņa kā nodokļu pazemināšanās pozitīvi ietekmētu tūrisma nozari.

- Jaunu sadarbības partneru iegūšana nodrošinātu lielāku hosteļa atpazīstamību un līdz ar to arī klientu skaitu pieaugumu.

3.SIA „FOLDE” FINANŠU DARBĪBAS ANALĪZE

3.1. SIA „Folde” struktūras un absolūto rādītāju analīze

Vertikālā bilances aktīvu posteņu analīze rāda uzņēmuma līdzekļu avotu struktūras pārmaiņas procentos, par bāzi ņemot bilances kopsummu.

$$\text{Izteiksme procentos} = (\text{Balances postenis} / \text{Aktīvu kopsumma}) \times 100 \text{ [3.1.]}^{50}$$

3.1.tabula

SIA „Folde” bilances posteņu aktīvu vertikālā analīze, %

Balances posteņi	Gadi					2012.gads +/- procentpunkti salīdzinot ar			
	2008	2009	2010	2011	2012	2008	2009	2010	2011
AKTĪVI									
Nemateriālie ieguldījumi	0.00	0.00	0.00	0.07	0.00	0.00	0.00	0.00	-0.07
Pamatlīdzekļi	8.81	39.58	23.42	9.37	5.74	-3.07	-33.84	-17.68	-3.63
Kopā ilgtermiņa ieguldījumi	8.81	39.58	23.42	9.44	5.74	-3.07	-33.84	-17.68	-3.70
Gatavie ražojumi un preces pārdošanai	0.00	0.00	2.46	3.22	1.19	1.19	1.19	-1.27	-2.03
Avansa maksājumi par pakalpojumiem	0.02	0.77	17.17	0.06	0.04	0.02	-0.73	-17.13	-0.01
Kopā krājumi	0.02	0.77	19.63	3.27	1.23	1.21	0.46	-18.40	-2.05
Pircēju un pasūtītāju parādi	2.46	13.40	0.00	11.20	26.46	24.00	13.06	26.46	15.26
Nodokļi	7.16	29.01	0.00	0.00	0.00	-7.16	-29.01	0.00	0.00
Citi debitori	26.36	15.34	6.75	2.89	2.32	-24.04	-13.02	-4.44	-0.57
Īstermiņa aizdevumi vadībai	43.46	0.00	41.52	40.92	42.88	-0.58	42.88	1.35	1.96
Uzkrātie ieņēmumi	0.00	0.00	0.00	27.63	19.26	19.26	19.26	19.26	-8.37
Nākamo periodu izmaksas	0.00	0.68	1.49	0.40	0.17	0.17	-0.51	-1.33	-0.23
Kopā debitori	79.44	58.42	49.77	83.05	91.08	11.64	32.66	41.31	8.04
Nauda un tās ekvivalenti	11.73	1.23	7.17	4.24	1.94	-9.79	0.71	-5.23	-2.30
Kopā apgrozāmie līdzekļi	91.19	60.42	76.58	90.56	94.26	3.07	33.84	17.68	3.70
KOPĀ AKTĪVS	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00				

Darba autore pēc 3.1. tabulas aprēķiniem var secināt, ka ilgtermiņa ieguldījumi veidoja 8.81 procentus no aktīvu apjoma. 2008.gadā tie palielinājās uz 39.58 procentiem. Straujš ilgtermiņa līdzekļu pieaugums ir pamatojams ar naudas līdzekļu un debitoru parādu samazinājumu. No 2009.līdz 2012.gadam ilgtermiņa ieguldījumi ir samazinājušies par 33.84 procentpunktiem, kas ir vērtējams negatīvi, jo tas rada draudus uzņēmuma finansiālajai stabilitātei.

⁵⁰ Dūdele A., Korsaka T., *Finanšu vadības pamati, Rīga: Banku augstskola, 2001.* 69.lpp.

Apgrozāmie līdzekļi 2008.gada veido 91.19 procentus no aktīvu sastāva. 2009.gadā tie samazinājās uz 60.42 procentiem, taču līdz 2012.gadam pieauga par 33.84 procentpunktiem. Apgrozāmo līdzekļu palielināšanās ir vērtējama negatīvi.

Debitoru parādu īpatsvars 2012.gadā ir palielinājies par 11.64 procentpunktiem salīdzinājumā ar 2008.gadu. 2009.gadā debitoru parādi veidoja 58.42 procentus no aktīvu struktūras. Šis samazinājums, salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu ir īstermiņa aizdevumu vadībai parādu atgriešana uzņēmumā un tas ir vērtējams pozitīvi. Savukārt līdz 2012.gadam šis parāds ir palielinājis debitoru struktūru aktīvos par 32.66 procentpunktiem, un tas ir vērtējams negatīvi.

Debitoru palielinājums ir radies no īstermiņa aizdevumu izsniegšanu vadībai un no uzkrātajiem ieņēmumiem. Aizdevumi vadībai 2010.gadā veidoja 41.52 procentus un līdz 2012.gadam tie ir palielinājušies par 1.35 procentpunktiem. Uzkrātie ieņēmumi izveidojās 2011.gadā un veidoja 27.63 procentus no aktīvu struktūras. 2012.gadā šis rādītājs bija samazinājies par 8.37 procentpunktiem, veidojot 19.26 procentus no aktīviem.

Tai pat laikā 2012.gadā ir palielinājušies arī pircēju un pasūtītāju parādi par 24 procentpunktiem, salīdzinājumā ar 2008.gadu. 2009.gadā bija pircēju parādu palielinājums uz 13.40 procentiem, attiecībā pret 2008.gadu. Savukārt 2010.gadā pircēji un pasūtītāji bija dzēsuši savas saistības ar SIA „Folde” un bilancē šis postenis ir pa nullēm. 2012.gadā bija pircēju parādu palielinājums par 26.46 procentpunktiem salīdzinājumā ar 2010.gadu, un par 15.26 procentpunktiem salīdzinājumā ar 2011.gadu. Pircēju parādu pieaugums ir vērtējam negatīvi, taču ir jāizvērtē uzņēmuma debitoru likviditāte, kur pēc šiem rādītājiem varētu pilnvērtīgi secināt par pircēju parādu pieauguma draudiem uzņēmuma finansiālajai stabilitātei.

Krājumu visaugstākā vērtība bija 2010.gadā, kur tie veido 19.63 procentus aktīvu struktūrā. 2012.gadā krājumu īpatsvars samazinās par 18.40 procentpunktiem salīdzinājumā pret 2010.gadu, un par 2.05 procentpunktiem salīdzinājumā pret 2011.gadu. Krājumu vērtību samazinājums tiek vērtēts pozitīvi, jo SIA „Folde” spēj tos izlietot.

Naudas līdzekļu īpatsvars aktīvu struktūrā no 2008. līdz 2012.gadam ir samazinājies no 11.73 procentiem uz 1.94 procentiem jeb samazinājums ir bijis par 9.79 procentpunktiem. Kopskatā par pētāmo laika periodu naudas līdzekļi ir samazinājušies un tas ir vērtējams negatīvi, jo naudas līdzekļi ir vislikvīdākie apgrozāmie līdzekļi un to samazinājums uzņēmumam ietekmē spēju norēķināties ar saviem kreditoriem. Vismazākais šo likvīdo aktīvu ir bijis 2009.gadā, kur tie veidoja tikai 1.23 procentus no aktīvu kopsummas, 2010.gadā tas palielinājās un aizņēma 7.17

procentus bilances aktīvu struktūrā. 2011.gadā seko naudas līdzekļu samazināšanās uz 4.24 procentiem un 2012.gadā uz 1.94 procentiem, attiecībā pret aktīvu kopsummu.

Vertikālā bilances pasīvu posteņu analīze rāda uzņēmuma līdzekļu avotu struktūras pārmaiņas procentos, par bāzi ņemot bilances kopsummu.

$$\text{Izteiksme procentos} = (\text{Balances postenis} / \text{Pasīvu kopsumma}) \times 100 [3.2.]^{51}$$

3.2.tabula

SIA „Folde” bilances posteņu pasīvu vertikālā analīze, %

Balances posteņi	Gadi					2012.gads +/- procentpunkti salīdzinot ar			
	2008	2009	2010	2011	2012	2008	2009	2010	2011
PASĪVS									
Pamatkapitāls	0.79	4.54	3.46	2.26	1.74	0.96	-2.80	-1.72	-0.52
Iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa	68.95	0.00	10.60	25.35	34.31	-34.64	34.31	23.70	8.96
Pārskata gada nesadalītā peļņa	17.52	13.90	28.24	19.16	29.08	11.57	15.18	0.85	9.92
Kopā pašu kapitāls	87.25	18.44	42.30	46.78	65.13	-22.12	46.69	22.83	18.36
Uzkrājumi paredzamajam nodoklim	1.62	9.36	7.14	4.66	3.59	1.97	-5.77	-3.55	-1.07
Citi uzkrājumi	0.00	0.76	0.58	0.38	0.00	0.00	-0.76	-0.58	-0.38
Uzkrājumi kopā	1.62	10.12	7.72	5.04	3.59	1.97	-6.53	-4.13	-1.45
Aizņēmumi no kredītiestādēm	0.00	0.00	0.00	10.66	7.12	7.12	7.12	7.12	-3.54
Citi aizņēmumi	0.00	0.00	34.28	1.31	10.35	10.35	10.35	-23.93	9.03
No pircējiem saņemtie avansi	0.00	0.00	0.36	0.07	0.23	0.23	0.23	-0.13	0.16
Parādi piegādātājiem un darbuzņēmējiem	3.97	67.71	5.07	12.20	7.00	3.03	-60.71	1.93	-5.20
Parādi radniecīgajiem uzņēmumiem	0.00	0.00	0.00	10.50	0.00	0.00	0.00	0.00	-10.50
Nodokļi un VSAOI	0.58	0.34	4.03	1.26	5.51	4.93	5.18	1.49	4.25
Uzkrātās saistības	0.13	1.74	3.50	2.92	0.00	-0.13	-1.74	-3.50	-2.92
Pārēji kreditori	6.44	1.66	2.74	9.26	1.07	-5.37	-0.59	-1.67	-8.18
Kopā īstermiņa kreditori	11.13	71.44	49.98	48.18	31.27	20.15	-40.17	-18.71	-16.91
Kopā kreditori	11.13	71.44	49.98	48.18	31.27	20.15	-40.17	-18.71	-16.91
KOPĀ PASĪVS	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00				

Darba autore pēc 3.2. tabulas aprēķiniem var izvērtēt bilances pasīvu struktūras analīzi pārskata posmā no 2008.gada līdz 2012.gadam.

Pašu kapitāls no 2008.līdz 2012.gadam ir samazinājies par 22.12 procentpunktiem. 2008.gadā tas veidoja 87.25 procentus no pasīvu struktūras, kas ir vērtējams pozitīvi. Šis rādītāja

⁵¹ Dūdele A., Korsaka T., *Finanšu vadības pamati, Rīga: Banku augstskola, 2001.* 69.lpp.

lielums ir pamatots ar augsto procentuālo lielumu iepriekšējo gadu nesadalītās peļņas lielumam, kas veidoja 68.95 procentus no pasīvu struktūras. Pamatkapitāla īpatsvars ir vērojams tikai 0.79 procenti, kas ir viszemākais rādītājs pētāmajā laika periodā. 2009.gadā pašu kapitāls veidoja vien 18.44 procentus. Straujais samazinājums 2009.gadā bija izmaksāto dividendžu dēļ. Pamatkapitāls 2009.gadā veido visaugstāko īpatsvaru pētāmajā laika posmā un tas ir 4.54 procenti no pasīvu struktūras. Darba autore pēc aprēķiniem 3.2. tabulā var izvērtēt, ka 2012.gadā ir notikusi pašu kapitāla palielinājums uz 65.13 procentiem. Salīdzinot ar 2010.gadu tas ir palielinājies par 22.83 procentpunktiem, un palielinājies par 18.36 procentpunktiem, attiecībā pret 2011.gadu.

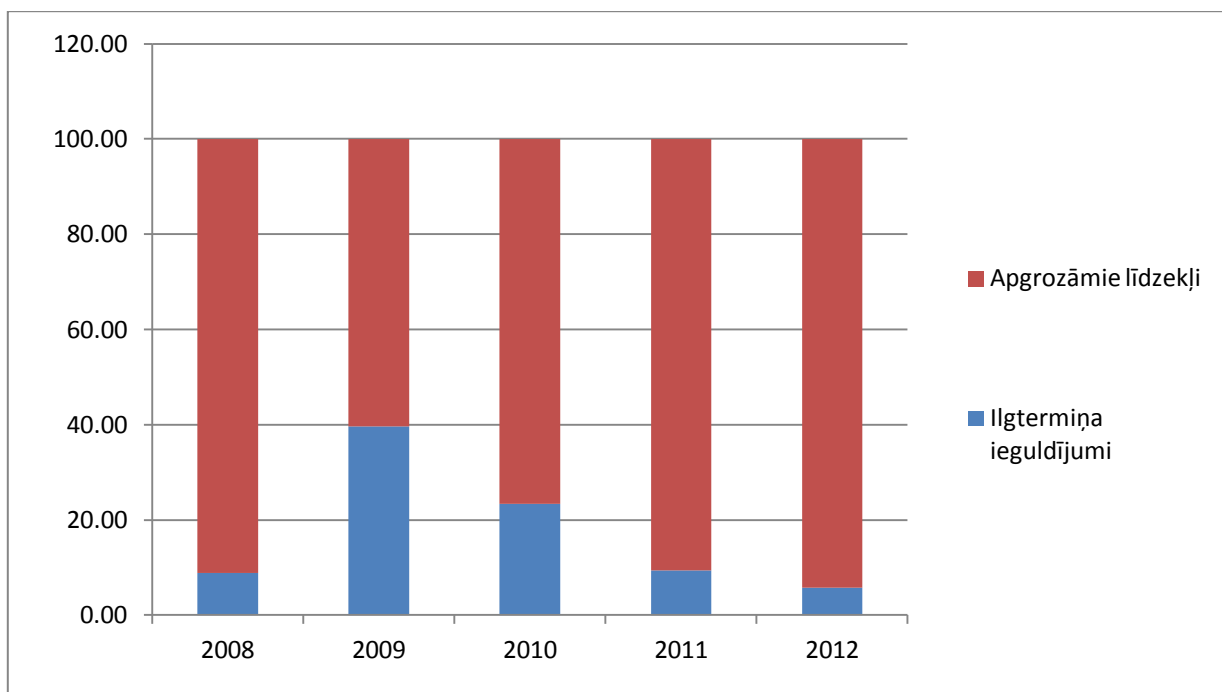
Tai pat laikā ir vērojama pamatkapitāla samazinājums pasīva struktūrā. Pēc 3.2. tabulā esošajiem rādītājiem var secināt, ka no 2009.gada līdz 2012.gadam bija pamatkapitāla struktūras samazināšanās par 2.80 procentpunktiem.

Kreditori 2008.gadā veidoja vismazāko īpatsvaru 11.13 procentu apmērā. 2009.gadā tas palielinājās uz 71.44 procentiem. Pēc tabulā aprēķinātajiem struktūras rezultātiem var secināt pamatojumu kreditoru straujam pieaugumam. Pēc bilances posteņa „Parādi piegādātājiem un darbuzņēmējiem” izmaiņu dinamikas, var noteikt, ka kreditoru pieaugums ir radies tieši šī bilances posteņa dēļ. Parādi piegādātājiem un darbuzņēmējiem 2008.gadā veidoja 3.97 procentus no pasīvu kopsummas, 2009.gadā tie pieauga līdz 67.71 procentiem no pasīvu struktūras. Šeit būtu jāņem vērā arī pašu kapitāla samazinājumu, kā dēļ arī ir noticis straujš parādi piegādātājiem struktūras izmaiņas 2009.gadā. Pēc tam sekoja 2010.gadā kreditoru samazinājums līdz 49.98 procentiem un šāda samazinājuma tendence turpinājās līdz 2012.gadam, kur kreditoru samazinājums attiecībā pret 2009.gadu ir 40.17 procentpunktiem. Šis samazinājums liecina par to, ka uzņēmums kļūst finansiāli neatkarīgāks no aizņemtā kapitāla.

Nodokļu saistības pret budžetu 2012.gadā veido 5.51 procentus no pasīvu struktūras. Salīdzinot ar 2008.gadu, tie ir palielinājušies par 4.93 procentpunktiem.

SIA „Folde” bilances vertikālās analīzes iegūtos rezultātus ir iespējam attēlot grafiski. Pēc grafiskajiem attēliem var uzskatāmi demonstrēt SIA „Folde” līdzekļu un līdzekļu avotu struktūru.

Pēc 3.1. grafiskā attēla var uzskatāmi izvērtēt uzņēmuma vertikālās analīzes līdzekļu struktūru. Lielāko daļu no bilances aktīvu daļu uzņēmumā SIA „Folde” aizņem tieši apgrozāmo līdzekļu struktūra, atstājot vien nelielu struktūra daļu ilgtermiņa ieguldījumiem.

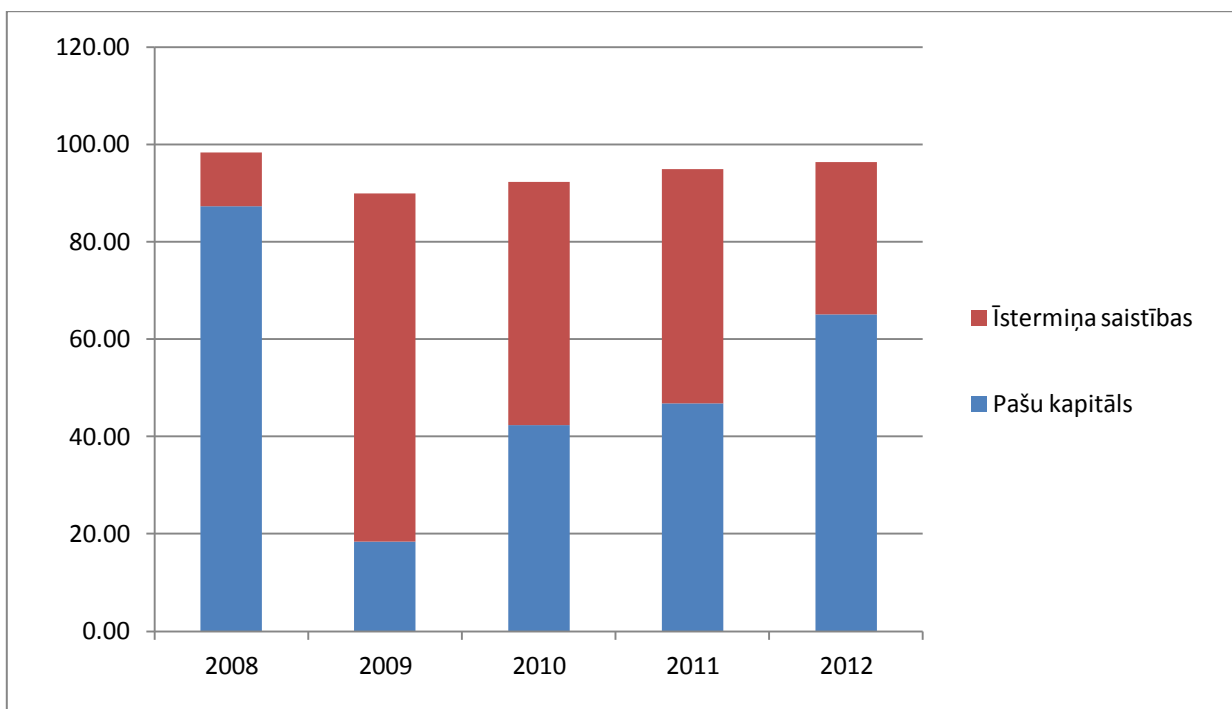

3.1.att. SIA „Folde” līdzekļu struktūra 2008.g.-2012.g., %⁵²

Darba autore secina, ka uzņēmuma ilgtermiņa ieguldījumu sastāvā ir tikai pamatlīdzekļi, kas ar katru gadu nolietojas. SIA „Folde” vadībai ir jāizvērtē vai iegādāties pamatlīdzekļus. Pēc uzņēmuma bilances datiem, pamatlīdzekļi uzņēmuma aktīvos ir vērtējams ar tendenci strauji samazināties, taču šajā attēlā nav iespējams redzēt šo ilgtermiņa ieguldījumu samazinājuma tendenci pakāpeniski no 2008.gada līdz 2012.gadam.

Pēc iepriekš bilances aktīvu struktūras veiktajiem analītiskajiem aprēķiniem, var izvērtēt 3.1. attēlā redzamo 2009.gada ilgtermiņa ieguldījumu struktūras palielinājumu, ka tas ir uz apgrozāmo līdzekļu samazinājuma pamatojuma.

⁵² Autore veidots attēls pēc uzņēmuma finanšu datiem

3.2.att. SIA „Folde” līdzekļu avotu struktūra 2008.g.-2012.g. %⁵³

Darba autore pēc 3.2. attēlā atspoguļotās informācijas var izvērtēt līdzekļu avotu struktūru. Vislielākais pašu kapitāla īpatsvars uzņēmuma pasīvos ir vērojams 2008.gadā. 2009.gadā pašu kapitāla īpatsvars samazinājās, taču īstermiņa saistības palielinājās.

Īstermiņa saistību struktūra bilances pasīvā no 2008.gada līdz 2012.gadam ir samazinājusies. Pēc 3.2. attēlā redzamās informācijas, autore secina, ka īstermiņa saistības aizņem trešdaļu no bilances pasīva struktūras. Šis samazinājums ir vērtējams pozitīvi, jo tas nozīmē, ka uzņēmuma nesadalītās peļņas lielums pasīvu struktūrā ir audzis.

⁵³ Autore veidots attēls pēc uzņēmuma finanšu datiem

Izmantojot peļņas vai zaudējumu pārskata vertikālo analīzi, var noteikt izmaksu struktūru, identificēt lielākās izmaksu pozīcijas, izvērtēt izmaiņas izmaksu un ienākumu struktūrā salīdzinājumā ar iepriekšējiem periodiem

3.3.tabula

SIA "Folde" peļņas vai zaudējumu rādītāju vertikālā analīze, %⁵⁴

Posteņi	Gadi					2012.gads +/- procentpunkti salīdzinot ar			
	2008	2009	2010	2011	2012	2008	2009	2010	2011
Neto apgrozījums	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00				
Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas	60.03	82.10	73.16	70.60	66.24	6.20	-15.86	-6.92	-4.36
Bruto peļņa	39.97	17.90	26.84	29.40	33.76	-6.20	15.86	6.92	4.36
Pārdošanas izmaksas	2.90	3.62	5.01	2.64	2.36	-0.54	-1.26	-2.65	-0.28
Administrācijas izmaksas	5.82	8.17	10.14	15.00	10.95	5.13	2.78	0.81	-4.05
Pārējie uzņēmuma saimnieciskās darbības ieņēmumi	0.60	0.51	9.00	2.25	2.39	1.78	1.88	-6.62	0.14
Pārējie uzņēmuma saimnieciskās darbības izmaksas	14.48	2.68	10.18	3.60	4.59	-9.90	1.91	-5.59	0.99
Pārējie procentu ieņēmumi un tamlīdzīgi ieņēmumi	0.00	0.04	0.01	0.01	0.02	0.02	-0.03	0.01	0.00
Procentu maksājumi un tamlīdzīgas izmaksas	0.16	0.24	0.17	0.50	0.65	0.49	0.40	0.48	0.14
Peļņa pirms procentu maksājumiem un nodokļiem	17.20	3.75	10.35	9.92	17.62	0.42	13.87	7.27	7.70
Peļņa pirms nodokļiem	17.20	3.75	10.35	9.92	17.62	0.42	13.87	7.27	7.70
Atliktais nodoklis	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
UIN	2.65	0.75	1.88	1.70	2.78	0.13	2.03	0.91	1.08
PĀRSKATA GADA PEĻŅA	14.55	2.99	8.48	8.23	14.84	0.28	11.84	6.36	6.61

Darba autore, skatīt 3.3. tabulu, veica peļņas vai zaudējumu rādītāju struktūras analīze par laika periodu no 2008.līdz 2012.gadam.

Pēc aprēķinātajiem datiem var izvērtēt, ka 2008.gadā pārskata gada peļņa veidoja 14.55 procentus no neto apgrozījuma. Straujš peļņas samazinājums ir 2009.gadā, kur tas veidoja tikai 2.99 procentus no neto apgrozījuma struktūras. Līdz 2012.gadam peļņas īpatsvars neto apgrozījumā ir palielinājies par 11.84 procentpunktiem. Peļņas palielinājums ir vērtējams pozitīvi.

Bruto peļņa no 2008.līdz 2012.gadam ir samazinājusies par 6.20 procentpunktiem un tās īpatsvars neto apgrozījuma struktūrā ir 33.76 procenti. 2009.gadā bruto peļņa bija samazinājusies

⁵⁴ Autores veidots attēls pēc uzņēmuma finanšu datiem

uz 17.90 procentiem, attiecībā pret iepriekšējo gadu. Līdz 2012.gadam bija tendence palielināties un šis pieaugums ir bijis par 15.86 procentpunktiem. Palielinājums ir vērtējams pozitīvi, jo bruto peļņa ir nozīmīgs starprezultāts.

Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksu īpatsvars 2008.gadā bija 60.03 procenti un 2009.gadā tas palielinājās uz 82.10 procentiem. Izmaksu palielinājuma struktūra pret neto apgrozījumu ir vērtējama negatīvi. Turpmākajā periodā, t.i., no 2009.līdz 2012.gadam izmaksas ir samazinājušās par 15.86 procentpunktiem un neto apgrozījuma struktūrā veido 66.24 procentus.

3.4.tabula

SIA "Folde" bilances aktīvu posteņu horizontālā analīze, Ls⁵⁵

Balances posteņi	Gadi					2012.gads +/- salīdzinājumā ar							
	2008	2009	2010	2011	2012	2008		2009		2010		2011	
						Ls	%	Ls	%	Ls	%	Ls	%
Nemateriālie ieguldījumi	0.00	0.00	0.00	63.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	-63.00	0.00
Pamatlīdzekļi	22445.00	17448.00	13538.00	8296.00	6600.00	-15845.00	29.41	-10848.00	37.83	-6938.00	48.75	-1696.00	79.56
Kopā ilgtermiņa ieguldījumi	22445.00	17448.00	13538.00	8359.00	6600.00	-15845.00	29.41	-10848.00	37.83	-6938.00	48.75	-1759.00	78.96
Gatavie ražojumi un preces pārdošanai	0.00	0.00	1422.00	2849.00	1362.00	1362.00	0.00	1362.00	0.00	-60.00	95.78	-1487.00	47.81
Avansa maksājumi par pakalpojumiem	50.00	339.00	9924.00	50.00	50.00	0.00	100.00	-289.00	14.75	-9874.00	0.50	0.00	100.00
Kopā krājumi	50.00	339.00	11346.00	2899.00	1412.00	1362.00	2824.00	1073.00	416.52	-9934.00	12.44	-1487.00	48.71
Pircēju un pasūtītāju parādi	6256.00	5905.00	0.00	9918.00	30397.00	24141.00	485.89	24492.00	514.77	30397.00	0.00	20479.00	306.48
Nodokļi	18237.00	12786.00	0.00	0.00	0.00	-18237.00	0.00	-12786.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Citi debitori	67133.00	6762.00	3904.00	2562.00	2664.00	-64469.00	3.97	-4098.00	39.40	-1240.00	68.24	102.00	103.98
Īstermiņa aizdevumi vadībai	110682.00	0.00	24000.00	36226.00	49260.00	-61422.00	44.51	49260.00	0.00	25260.00	205.25	13034.00	135.98
Uzkrātie ieņēmumi	0.00	0.00	0.00	24467.00	22127.00	22127.00	0.00	22127.00	0.00	22127.00	0.00	-2340.00	90.44
Nākamo periodu izmaksas	0.00	299.00	863.00	354.00	192.00	192.00	0.00	-107.00	64.21	-671.00	22.25	-162.00	54.24
Kopā debitori	202308.00	25752.00	28767.00	73527.00	104640.00	-97668.00	51.72	78888.00	406.34	75873.00	363.75	31113.00	142.32
Nauda un tās ekvivalenti	29873.00	543.00	4147.00	3753.00	2233.00	-27640.00	7.47	1690.00	411.23	-1914.00	53.85	-1520.00	59.50
Kopā apgrozāmie līdzekļi	232231.00	26634.00	44260.00	80179.00	108285.00	-123946.00	46.63	81651.00	406.57	64025.00	244.66	28106.00	135.05
KOPĀ AKTĪVS	254676.00	44082.00	57798.00	88538.00	114885.00	-139791.00	45.11	70803.00	260.62	57087.00	198.77	26347.00	129.76

No 3.4.tabulas izriet, ka aktīvi laika periodā no 2009.gada līdz 2012.gadam ir palielinājušies par 70803 Ls. 2012.gada aktīvu kopsumma salīdzinot ar 2008. gadu ir samazinājusies par 139791 Ls jeb 45.11 procentpunktiem. Straujš aktīvu samazinājums ir vērojams 2009.gadā pret 2008.gadu un tas galvenokārt ir debitoru parādu samazinājuma dēļ, kas ir vērtējams pozitīvi.

⁵⁵ Autore veidota tabula pēc uzņēmuma finanšu datiem.

Ilgtermiņa ieguldījumi laika periodā no 2008. gada līdz 2012.gadam ir samazinājušies par 15845 Ls jeb 29.41 procentpunktu. Šī lejupslīde ir radusies no pamatlīdzekļu samazināšanās.

Apgrozāmo līdzekļu sastāvā 2009.gadā pret 2008.gadu ir kritums no 232231 Ls uz 26634 Ls un par iemeslu tam ir liels debitoru parādu un naudas līdzekļu samazinājums. Laika periodā no 2009.līdz 2012.gadam apgrozāmie līdzekļi ir palielinājušies par 81651.00 Ls. Pēc 3.3. tabulas datiem var secināt, ka apgrozāmie līdzekļi ir palielinājušies uz debitoru parādu rēķina.

Debitoru parādi 2008.gadā bija visaugstākie 202 308 Ls, salīdzinot ar pētāmo laika periodu kopumā. 2009.gadā debitoru parādi samazinājās uz 25 752 Ls un šis samazinājums ir īstermiņa aizdevumu vadībai atgriešanu uzņēmumam. Taču no 2009.līdz 2012.gadam debitoru parādi ir palielinājušies par 78 888 Ls, jeb 406.57 procentpunktiem. Pēc bilances datiem var izvērtēt iemeslus šo parādu palielinājumam. 2010.gadā tika izsniegti aizdevumi uzņēmuma vadībai 24 000 Ls apmērā un līdz 2012.gadam tie palielinājās par 25 260 Ls, kas ir vērtējam negatīvi. Uzņēmumam vajadzētu samazināt aizdevumu izsniegšanu tā vadībai un kompensēt to ar dividendžu izmaksu.

Otrs rādītājs, kas ir ietekmējis debitoru parādu pieaugumu ir 2011.un 2012.gadā radušies uzkrātie ieņēmumi. 2011.gadā tie bija 24 467 Ls apmērā un 2012.gadā samazinājās par 2340 Ls, kas ir vērtējams pozitīvi.

Naudas līdzekļu izmaiņas ir vērtējam negatīvi. 2008.gadā naudas līdzekļi uzņēmumā bija 29 873 Ls, taču līdz 2012.gadam tie ir samazinājušies par 27 640 Ls.

SIA "Folde" bilances pasīvu posteņu horizontālā analīze, Ls⁵⁶

Balances posteņi	Gadi					2012.gads +/- salīdzinājumā ar							
	2008	2009	2010	2011	2012	2008		2009		2010		2011	
						Ls	%	Ls	%	Ls	%	Ls	%
Pamatkapitāls	2000.00	2000.00	2000.00	2000.00	2000.00	0.00	100.00	0.00	100.00	0.00	100.00	0.00	100.00
Iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa	175599.00	0.00	6129.00	22448.00	39416.00	-136183.00	22.45	39416.00	0.00	33287.00	643.11	16968.00	175.59
Pārskata gada nesadalītā peļņa	44613.00	6129.00	16320.00	16968.00	33414.00	-11199.00	74.90	27285.00	545.18	17094.00	204.74	16446.00	196.92
Kopā pašu kapitāls	222212.00	8129.00	24449.00	41416.00	74830.00	-147382.00	33.68	66701.00	920.53	50381.00	306.07	33414.00	180.68
Uzkrājumi paredzamajam nodot	4126.00	4126.00	4126.00	4126.00	4126.00	0.00	100.00	0.00	100.00	0.00	100.00	0.00	100.00
Citi uzkrājumi	0.00	335.00	335.00	335.00	0.00	0.00	0.00	-335.00	0.00	-335.00	0.00	-335.00	0.00
Uzkrājumi kopā	4126.00	4461.00	4461.00	4461.00	4126.00	0.00	100.00	-335.00	92.49	-335.00	92.49	-335.00	92.49
Aizņēmumi no kredītiestādēm	0.00	0.00	0.00	9441.00	8178.00	8178.00	0.00	8178.00	0.00	8178.00	0.00	-1263.00	86.62
Citi aizņēmumi	0.00	0.00	19813.00	1163.00	11887.00	11887.00	0.00	11887.00	0.00	-7926.00	60.00	10724.00	1022.10
No pircējiem saņemtie avansi	0.00	0.00	209.00	63.00	262.00	262.00	0.00	262.00	0.00	53.00	125.36	199.00	415.87
Parādi piegādātājiem un darbuņēmējiem	10107.00	29846.00	2928.00	10802.00	8038.00	-2069.00	79.53	-21808.00	26.93	5110.00	274.52	-2764.00	74.41
Parādi radniecīgajiem uzņēmumiem	0.00	0.00	0.00	9300.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	-9300.00	0.00
Nodokļi un VSAOI	1485.00	148.00	2327.00	1113.00	6332.00	4847.00	426.40	6184.00	4278.38	4005.00	272.11	5219.00	568.91
Uzkrātās saistības	335.00	767.00	2025.00	2584.00	0.00	-335.00	0.00	-767.00	0.00	-2025.00	0.00	-2584.00	0.00
Pārēji kreditori	16411.00	731.00	1586.00	8195.00	1232.00	-15179.00	7.51	501.00	168.54	-354.00	77.68	-6963.00	15.03
Kopā īstermiņa kreditori	28338.00	31492.00	28888.00	42661.00	35929.00	7591.00	126.79	4437.00	114.09	7041.00	124.37	-6732.00	84.22
Kopā kreditori	28338.00	31492.00	28888.00	42661.00	35929.00	7591.00	126.79	4437.00	114.09	7041.00	124.37	-6732.00	84.22
KOPĀ PASĪVS	254676.00	44082.00	57798.00	88538.00	114885.00	-139791.00	45.11	70803.00	260.62	57087.00	198.77	26347.00	129.76

Izvērtējot 3.5. tabulas absolūto rādītāju analīzi, autors secina, ka SIA „Folde” pasīvu kopsumma laika gaitā no 2008.gadā līdz 2012.gadam ir samazinājusies par 139 791 Ls. Šīs izmaiņas ir radušās pašu kapitāla samazinājuma dēļ. Tā kā pamatkapitāls pārskata periodā ir bijis nemainīgs 2000 Ls, tad pašu kapitāla izmaiņas ir balstītas uz nesadalītās peļņas rēķina.

SIA „Folde” kreditori no 2008.gada līdz 2012.gadam ir palielinājušies par 7591 Ls un tas ir vērtējams negatīvi. Kreditoru pieaugums liecina par nespēju laicīgi izpildīt to atmaksu, līdz ar to liecina arī naudas līdzekļu trūkumu uzņēmumā. Vislielākais kreditoru apjoms bija 2011.gadā, kad tie bija 42661 Ls apmērā, taču 2012.gadā tie samazinājās par 6732 Ls un šo samazinājumu autors vērtē pozitīvi.

Par naudas līdzekļu trūkumu liecina arī īstermiņa aizņēmumu ņemšana no kredītiestādēm 2011.gadā 9441 Ls apmērā. 2012.gadā tie samazinājās par 1263 Ls un tas ir vērtējams pozitīvi.

⁵⁶ Autoreis veidota tabula pēc uzņēmuma finanšu datiem.

Autore negatīvi vērtē uzņēmuma nodokļu saistības palielināšanos. 2008.gadā tie bija 1485 Ls apmērā, bet 2009.gadā tie samazinājās uz 148 Ls, taču no 2010.gada līdz 2012.gadam tie ir palielinājušies līdz 6332 Ls. Salīdzinot ar 2008.gadu tie ir palielinājušies par 4847 Ls. Autors secina, ka viens no iemesliem šim palielinājumam ir neto apgrozījuma palielināšanās.

3.6.tabula

SIA "Folde" peļņas vai zaudējumu horizontālā analīze, Ls⁵⁷

Posteņi	2008	2009	2010	2011	2012	2012.gads +/- salīdzinājumā ar							
						2008		2009		2010		2011	
						Ls	%	Ls	%	Ls	%	Ls	%
Neto apgrozījums	306535	204724	192494	206284	225209	-81326.00	73.47	20485.00	110.01	32715.00	117.00	18925.00	109.17
Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas	184028	168076	140832	145631	149173	-34855.00	81.06	-18903.00	88.75	8341.00	105.92	3542.00	102.43
Bruto peļņa	122507	36648	51662	60653	76036	-46471.00	62.07	39388.00	207.48	24374.00	147.18	15383.00	125.36
Pārdošanas izmaksas	8896	7409	9653	5449	5317	-3579.00	59.77	-2092.00	71.76	-4336.00	55.08	-132.00	97.58
Administrācijas izmaksas	17848	16719	19512	30938	24662	6814.00	138.18	7943.00	147.51	5150.00	126.39	-6276.00	79.71
Pārējie uzņēmuma saimnieciskās darbības ieņēmumi	1853	1039	17332	4632	5375	3522.00	290.07	4336.00	517.32	-11957.00	31.01	743.00	116.04
Pārējie uzņēmuma saimnieciskās darbības izmaksas	44394	5479	19589	7418	10331	-34063.00	23.27	4852.00	188.56	-9258.00	52.74	2913.00	139.27
Pārējie procentu ieņēmumi un tamlīdzīgi ieņēmumi	0	85	20	28	35	35.00	0.00	-50.00	41.18	15.00	175.00	7.00	125.00
Procentu maksājumi un tamlīdzīgas izmaksas	486	495	330	1036	1456	970.00	299.59	961.00	294.14	1126.00	441.21	420.00	140.54
Peļņa pirms procentu maksājumiem un nodokļiem	52736	7670	19930	20472	39680	-13056.00	75.24	32010.00	517.34	19750.00	199.10	19208.00	193.83
Peļņa pirms nodokļiem	52736	7670	19930	20472	39680	-13056.00	75.24	32010.00	517.34	19750.00	199.10	19208.00	193.83
Atliktais nodoklis	0	0	0	0	0	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
UIN	8123	1541	3610	3504	6266	-1857.00	77.14	4725.00	406.62	2656.00	173.57	2762.00	178.82
PĀRSKATA GADA PEĻŅA	44613	6129	16320	16968	33414	-11199.00	74.90	27285.00	545.18	17094.00	204.74	16446.00	196.92

Pēc 3.6. tabulas aprēķinu datiem var secināt, ka no 2008.gada līdz 2010.gadam bija neto apgrozījuma samazinājums no 306 535 Ls uz 192494 Ls. Šī samazinājuma iemesls ir tūrisma pieprasījuma kritums, kas ir ietekmējis SIA „Folde” neto apgrozījumu.

Sakarā ar tūrisma nozares pieprasījuma palielināšanos 2011.gadā bija vērojams neto apgrozījuma palielinājums līdz 2012.gadam par 18 925 Ls.

Iepriekš minētais neto apgrozījuma iemesls ietekmēja arī bruto peļņas izmaiņas. 2009.gadā ir vērojams kritums, taču sākot ar 2010.gadu līdz 2012.gadam ir vērojams pieaugums par 24 374 Ls. Kā iemesls bruto peļņas palielinājumam ir pārdoto pakalpojumu izmaksas.

⁵⁷ Autore veidota tabula pēc uzņēmuma finanšu rādītājiem.

SIA „Folde” pakalpojumu izmaksas 2008.gadā bija 184 028 Ls, līdz 2010.gadam tās samazinājās līdz 140 382 Ls, kas ir vērtējams pozitīvi. No 2010.gada līdz 2012.gadam pārdoto pakalpojumu izmaksas bija aptuveni vienādā līmenī. Tas nozīmē, ka uzņēmums ir spējis šajā laika periodā palielināt neto apgrozījumu, noturot izmaksas vienā līmenī.

Tīrās peļņas lielums no 2009.gada ir palielinājies par 545.18 procentpunktiem jeb 27 285 Ls un peļņas pieaugums ir vērtējams pozitīvi.

3.2. SIA „Folde” finanšu rādītāju aprēķini un novērtējums

Likviditāte ir spēja segt īstermiņa saistības. Galvenais uzņēmuma mērķis ir maksimāli palielināt peļņu, ko tā sniedz par ieguldīto naudu, kas balstīta uz savstarpēji radītu kompromisu starp īstermiņa un ilgtermiņa plānošanu, vienlaikus nodrošinot, ka business paliek likvīds.⁵⁸

3.7. tabula

SIA "Folde" līdzekļu aprites rādītāji, 2008.g.-2012.g. (tūkst. Ls)⁵⁹

Rādītājs	Gadi					2012.gads salīdzinājumā ar (+,-)			
	2008	2009	2010	2011	2012	2008	2009	2010	2011
Kopējā likviditāte	8.20	0.85	1.53	1.88	3.01	-5.18	2.17	1.48	1.13
Ātrā likviditāte	8.19	0.83	1.14	1.81	2.97	-5.22	2.14	1.84	1.16
Absolūtā likviditāte	1.05	0.02	0.14	0.09	0.06	-0.99	0.04	-0.08	-0.03

3.7. tabulā tiek atspoguļoti uzņēmuma likviditātes rādītāji laika posmā no 2008. līdz 2012.gadam, kā arī tabulā ir redzamas šo likviditātes rādītāju izmaiņas, salīdzinot 2012.gada datus ar attiecīgo gadu likviditāti.

Darba autore pēc 3.7. tabulas datiem var secināt, ka uzņēmuma likviditātes rādītāji kopumā ir vērtējami negatīvi.

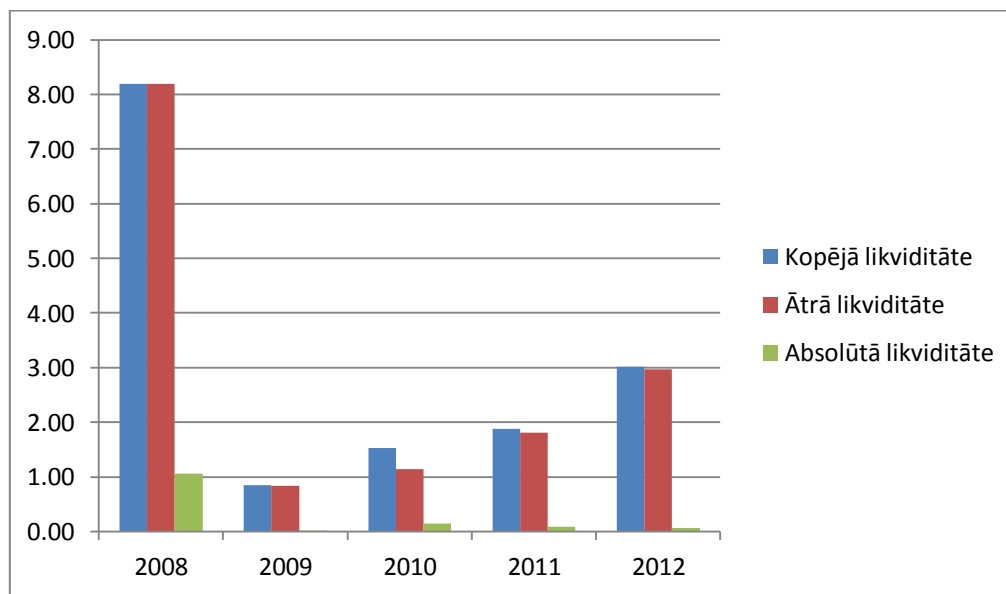
⁵⁸ Rice A., *Accounts demystified, The astonishingly simple guide to accounting*, Dorchester: Pearson education limited, 2011. 136.lpp.

⁵⁹ Autores veidots attēls pēc uzņēmuma finanšu datiem.

Kopējās likviditātes rādītājs laika periodā no 2008.gada līdz 2012.gadam samazinājies līdz 3.01. Kopējā likviditāte sniedz vispārēju priekšstatu par uzņēmuma likviditāti. Iepriekš darbā tika minēts, ka kopējās likviditātes vēlamā robeža ir 1 – 2, un ir redzams, ka no 2009. līdz 2011.gadam šis rādītājs ir vēlamās robežas ietvaros, bet rādītājs par 2008. un 2012. gadu pārsniedz vēlamo normas robežu.

Ātrās likviditātes vēlamā normas robeža ir 0.8 – 0.1. Ātrās likviditātes rādītājs 2009. gadā bija normas robežā, kas ir 0.83. 2008.gadā šis rādītājs bija krietni virs vēlamās robežas. No 2010. līdz 2012. gadam šis rādītājs ir pieaudzis, pārsniedzot vēlamo normas robežu par 1.84. Šis pieaugums ir vērtējams negatīvi.

Absolūtās likviditātes rādītājs raksturo uzņēmuma spēju nekavējoties dzēst īstermiņa saistības vai to daļu ar rīcībā esošajiem naudas līdzekļiem. Normālos saimniecības apstākļos šis rādītājs atrodas 0.1 – 0.7 robežā, bet rādītāja teorētiskā pietiekamība ir 0.2 – 0.25. Pēc 3.3. tabulas datiem var secināt, ka 2008.gadā rādītājs ir 1.05, kas pārsniedz vēlamās normas robežas. No 2008.gada līdz 2012. gadam absolūtās likviditātes rādītājs ir zem noteiktām normas robežas. Izņēmums ir 2010.gads, kur likviditātes rādītājs ir 0.14 un ir normālas saimniecības apstākļu normas robežās.

3.3.att. SIA „Folde” līdzekļu aprites rādītāji laika periodā 2008.g. -2012.g.⁶⁰

⁶⁰ Autore veidots attēls pēc uzņēmuma finanšu datiem.

Darba autore secina, ka 3.3. attēla pārskatāmi var izvērtēt uzņēmuma likviditātes rādītāju tendenci. Pēc attēlotajiem rādītājiem var secināt, ka bija straujš samazinājums no 2008.gada uz 2009.gadu par astoņām reizēm kopējās un ātrās likviditātes rādītājiem. No 2009. līdz 2012.gadam šiem abiem iepriekšminētajiem likviditātes rādītājiem ir tendence pieaugt.

Pretēja tendence ir absolūtās likviditātes rādītājam, proti, no 2008.līdz 2012.gadam tam ir tendence samazināties

3.8. tabula

SIA "Folde" rentabilitātes rādītāji, %⁶¹

Vērtēšanas aspekts	Rentabilitātes veids	2008	2009	2010	2011	2012	2012.gads % punkti salīdzinājumā ar			
							2008	2009	2010	2011
Komerčiālais	Realizācijas	14.55	2.99	8.48	8.23	14.84	0.28	11.84	6.36	6.61
	Operatīvās darbības	17.20	3.75	10.35	9.92	17.62	0.42	13.87	7.27	7.70
	Bruto peļņas rentabilitāte	39.97	17.90	26.84	29.40	33.76	-6.20	15.86	6.92	4.36
Ekonomiskais	Investīciju	22.65	5.13	39.12	27.98	39.01	16.37	33.88	-0.11	11.03
Finansiālais	Kopkapitāla	17.71	15.03	28.81	20.33	30.35	12.64	15.33	1.54	10.02
	Pašu kapitāla	20.08	75.40	66.75	40.97	44.65	24.58	30.74	22.10	3.68

Darba autore pēc 3.8. tabulas aprēķiniem var secināt, ka no 2008.līdz 2012.gadam realizācijas rentabilitāte ir palielinājusies par 0.28 procentpunktiem. Laika periodā no 2009. līdz 2011.gadam ir vērojamas svārstīgas izmaiņas, proti, 2009.gadā realizācijas rentabilitāte bija nokritis uz 2.99 procentiem. 2012.gadā attiecībā pret 2009.gadu ir vērojams pieaugums par 11.84 procentpunktiem. Pieaugums ir vērtējams pozitīvi, jo realizācijas rentabilitāte rāda cik peļņas dod katra neto apgrozījuma vienība.

Operatīvās darbības rentabilitātes rādītāju izmanto, lai mērītu uzņēmuma produkcijas realizācijas efektivitāti ienākumu radīšanā. No aprēķiniem redzams, ka operatīvās darbības rentabilitātes rādītāju izmaiņu dinamika ir līdzīga kā realizācijas rentabilitātei. 2012.gads salīdzinājumā ar 2008.gadu ir pieaudzis par 0.42 procentpunktiem, taču straujš rentabilitātes kāpums bija salīdzinājumā pret 2009.gadu – pieaugums par 13.87 procentpunktiem. Pieaugums ir vērtējams pozitīvi, jo neatkarīgi no neto apgrozījuma līmeņa, uzņēmuma interesēs ir lai operatīvās darbības rentabilitātes rādītājs būtu pēc iespējas augstāks.

⁶¹ Autores veidota tabula pēc uzņēmuma finanšu datiem.

Bruto peļņas rentabilitātes rādītājs dod iespēju aprēķināt, kādā mērā neto apgrozījuma pārmaiņas ietekmē bruto peļņas lielumu. No 2008. līdz 2012.gada rentabilitāte ir samazinājusies par 6.2 procentpunktiem, kas ir vērtējams negatīvi. No 2009. līdz 2012.gadam rentabilitāte ir palielinājusies par 15.86 procentpunktiem un šis pieaugums ir vērtējams pozitīvi, jo bruto peļņa ir nozīmīgs peļņas starprezultāts.

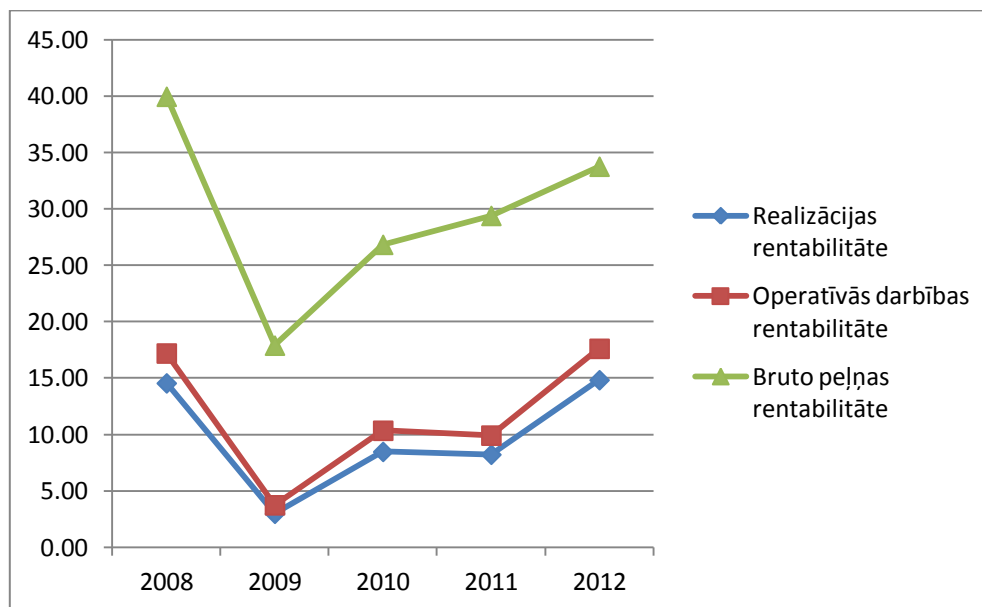
Investīciju rentabilitāte parāda, cik efektīvi peļņas radīšanā tiek izmantoti aktīvi. 2008.gadā rentabilitātes rādītājs bija 22.65 procenti. 2009.gadā bija straujš kritums uz 5.13 procentiem. No 2009.līdz 2012.gadam ir investīciju rentabilitātes pieaugums no 5.13 procentiem uz 39.01 procentiem. Šis pieaugums ir vērtējams pozitīvi, jo investīciju rentabilitātes rādītājs ir viens no konkurētspējas indikatoriem. Nozares vidējie investīciju rentabilitātes rādītāji ir bijuši negatīvi, taču vērojama tendence palielināties⁶²

Kopkapitāla rentabilitāte rāda, kāda būtu peļņa, ja viss iesaistītais kapitāls būtu pašu. Bet netiek parādīts, kāda peļņas daļa tiek gūta, izmantojot svešo kapitālu. No 2008. līdz 2012.gadam ir tendence pieaugt un šis pieaugums ir bijis par 15.33 procentpunktiem.

Pašu kapitāla rentabilitāte norāda, cik peļņas gūst īpašnieki uz vienu pašu kapitāla vienību. Pēc veiktajiem aprēķiniem 3.8. tabulā var secināt, ka 2008.gadā rentabilitātes rādītājs bija 20.08 procenti. Rādītājs palielinājās uz 75.40 procentiem 2009.gadā, taču 2012. gadā samazinājās par 30.74 procentpunktiem. Samazinājums ir vērtējams negatīvi, jo pašu kapitāla rentabilitāte nosaka, cik lietderīgi tiek izmantots pašu kapitāls.

Darba autore pēc 3.4. attēlā atspoguļotās informācijas var secināt SIA „Folde” komerciālās rentabilitātes raksturojošo lielumu dinamiku.

⁶² Lursoft nozares vidējie rādītāji

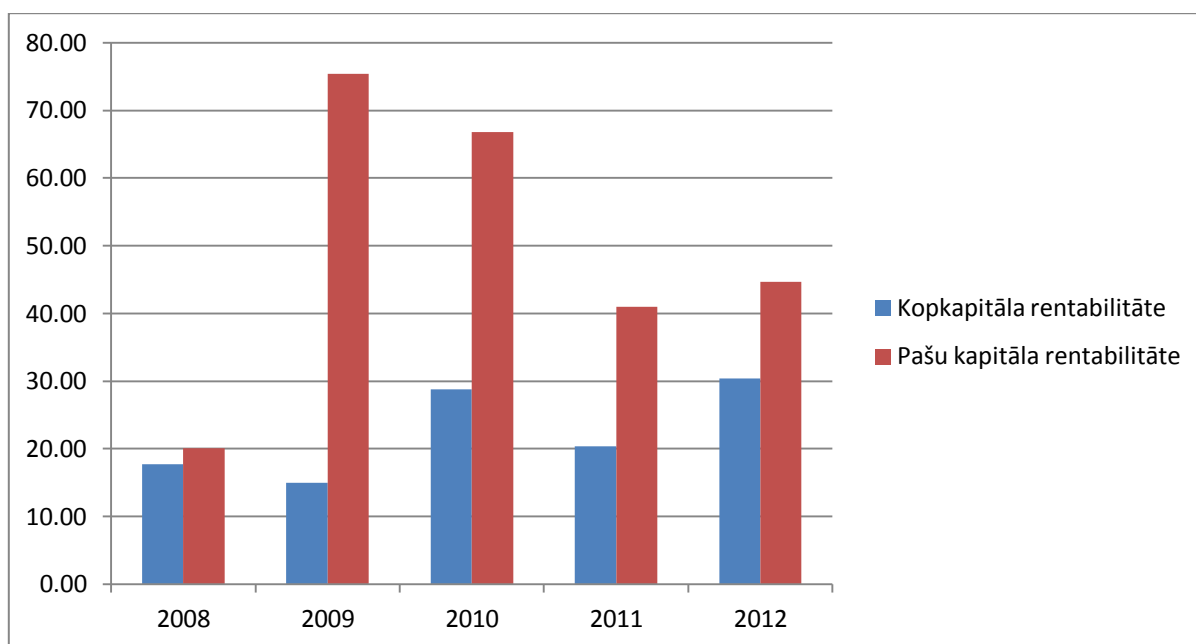

3.4.att. SIA „Folde” komerciālā rentabilitāte 2008.g.-2012.g.⁶³

SIA „Folde” 2009.gadā piedzīvoja komerciālā rentabilitātes kritumu. Pēc 3.4.attēlā atspoguļotās informācijas var izvērtēt, ka operatīvās darbības rentabilitāte un realizācijas rentabilitāte.

Autore secina, ka 3.4.attēlā pārskatāmā augšupeja no 2009.gada līdz 2012.gadam ir vērtējams pozitīvi. Jo augstāks ir šis rentabilitātes rādītājs, jo uzņēmuma darbība ir efektīvāka, bet zems rentabilitātes līmenis 2009.gadā norāda uz saimnieciskās darbības pasliktināšanos, neto apgrozījuma un peļņas samazinājumu.

⁶³ Autore veidots attēls pēc uzņēmuma finanšu datiem

3.5.att. SIA „Folde” finansiālā rentabilitāte 2008.g.-2012.g.⁶⁴

Finansiālā rentabilitāte raksturo, cik peļņas ieguvuši uzņēmuma īpašnieki uz ieguldītā kapitāla vienību.

Autore secina, ka pēc 3.5.attēla uzskatāmi var redzēt, ka no 2009.gada ar katru gadu pašu kapitāla rentabilitāte samazinās, kas ir vērtējams negatīvi.

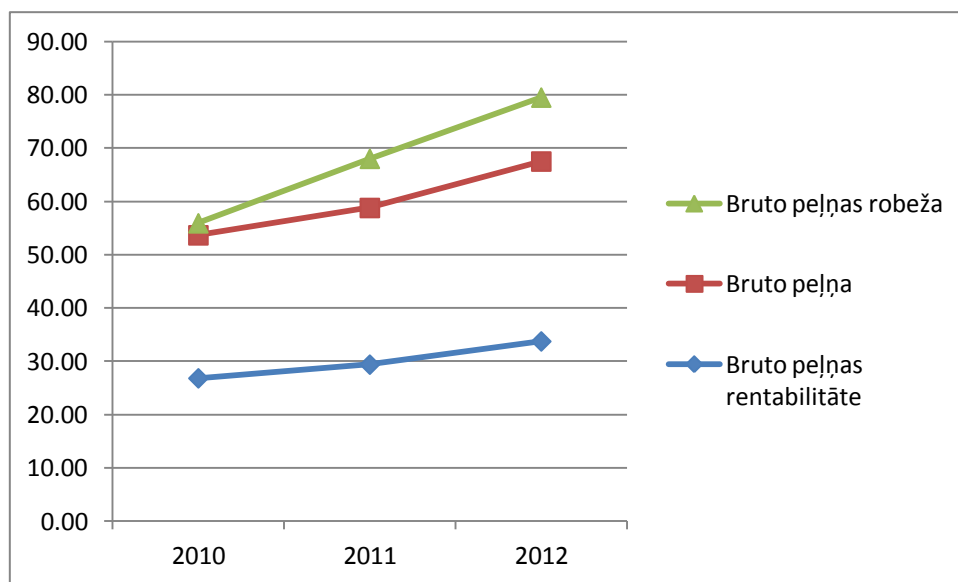
2008.gadā pašu kapitāla un kopkapitāla rentabilitāte bija līdzīgā līmenī. 2009.gadā bija straujš kāpums, taču 2010.gadā tā samazinājās un līdz ar to samazinās arī peļņa, kas ir iegūta uz īpašnieku iegūtā lata. 2012.gadā tā ir nedaudz palielinājusies, salīdzinot ar 2011.gada pašu kapitāla rentabilitāti.

Kopkapitāla rentabilitātei ir vērojams svārstīgs palielinājums. Laika periodā no 2008.gada līdz 2012.gadam bija svārstīga tendence pieaugt.

Salīdzinot abus finansiālās rentabilitātes rādītājus, 2011. un 2012.gadā tie ir palielinājušies. Taču jāņem vērā, ka pašu kapitāla pieaugums bija minimāls, salīdzinot ar kopkapitāla rentabilitātes pieauguma tempu.

⁶⁴ Autore veidots attēls pēc uzņēmuma finanšu datiem

Bruto peļņa ir svarīgs finanšu pārskata peļņas vai zaudējumu starprezultāts. 3.6.attēlā ir parādīta SIA „Folde” attēlota bruto peļņas, bruto peļņas rentabilitātes salīdzinājums ar nozares vidējo bruto peļņas rādītāju.

3.6.att. SIA „Folde” bruto peļņas rādītāju raksturojums 2010.g.-2012.g.⁶⁵

Darba autore pēc 3.6. attēlā uzrādītās informācijas, var secināt, ka bruto peļņas augšupeja ir vērtējama pozitīvi. Laika periodā no 2010.gada līdz 2012.gadam bruto peļņai, bruto rentabilitātei un nozares vidējam rādītājam ir tendence augt. 2010.gadā bruto peļņa bija turpat pie bruto peļņas robežas.

⁶⁵ Autores veidots attēls pēc uzņēmuma finanšu datiem

SIA "Folde" līdzekļu maksātspējas rādītāji, 2008.g.-2012.g. (tūkst. Ls)⁶⁶

Rādītājs	Gadi					2012.gads salīdzinājumā ar (+,-)			
	2008	2009	2010	2011	2012	2008	2009	2010	2011
Finansiālās autonomijas koeficients	0.87	0.18	0.42	0.47	0.65	-0.22	0.47	0.23	0.18
Aizņemto līdzekļu īpatsvars kopkapitālā	0.11	0.71	0.50	0.48	0.31	0.20	-0.40	-0.19	-0.17
Kopējās maksātspējas rādītājs	0.79	0.56	0.86	0.26	0.22	-0.57	-0.34	-0.64	-0.04
Investīciju seguma koeficients	0.87	0.18	0.42	0.47	0.65	-0.22	0.47	0.23	0.18
Tīrā ienākuma koeficients	0.75	0.06	0.15	0.22	0.34	-0.41	0.28	0.19	0.11
Saistību attiecība pret pašu kapitālu	0.13	3.87	1.18	1.03	0.48	0.35	-3.39	-0.70	-0.55

Tabulā 3.9. tiek atspoguļoti uzņēmuma maksātspējas rādītāji no 2008. līdz 2012.gadam, kā arī tabulā ir redzamas šo rādītāju izmaiņas, salīdzinot 2012.gada datus ar attiecīgo gadu rādītāju.

Darba autore analizējot finansiālās autonomijas koeficientu, pēc tabulā veiktajiem aprēķiniem var secināt, ka šis rādītājs 2008.gadā bija augstākais – 0.87, kas ir vērtējams pozitīvi. 2009.gadā bija kritums uz 0.18 un 2012.gadā palielinājās uz 0.65. No 2009. līdz 2011.gadam autonomijas koeficients bija zem normas robežas, kas ir 0.5. 2012.gadā tas ir virs normas robežas un tas ir vērtējams pozitīvi. Jo augstāks finansiālās autonomijas koeficients, jo tas palielina kredīta un izdevīga finansējuma iegūšanas iespējas.

Aizņemto līdzekļu īpatsvars kopkapitālā ir apgriezts lielums uzņēmuma autonomijas koeficientam. Šis rādītājs raksturo uzņēmuma atkarību no aizņemtā kapitāla. 2008.gadā šis rādītājs bija viszemākais – 0.11, kas ir vērtējams pozitīvi. Pēc bilances datiem var secināt, ka 2009.gadā tika izmaksātas dividendes un palielinājušies kreditoru parādi, kas arī ir iemesls aizņemto līdzekļu īpatsvara straujam palielinājumam uz 0.71. No 2010.gada līdz 2012.gadam ir rādītāja samazinājums no 0.50 uz 0.31 un tas ir vērtējams pozitīvi, jo kreditori ir ieinteresēti, lai

⁶⁶ Autores veidota tabula pēc uzņēmuma finanšu datiem

šis rādītājs būtu mazāks, jo līdz ar to ir mazāks risks, ka uzņēmums nebūs spējīgs pilnībā un laicīgi atmaksāt savas saistības.

Kopējās maksātspējas rādītājs raksturo, kāda daļa reālo aktīvu tiek finansēta ar aizņemto kapitālu. 2008.gadā šis rādītājs bija 0.79, bet 2009. gada tas samazinājās uz 0.56, taču 2010. gadā palielinājās uz 0.86. SIA „Folde” 2012.gadā maksātspējas rādītājs salīdzinot ar 2010.gadu ir samazinājies par 0.64, tas ir vērtējams pozitīvi, jo ar šo samazinājumu var secināt, ka uzņēmums cenšas finansēt savus aktīvus ar pašu līdzekļiem.

Investīciju seguma koeficients raksturo to aktīvu daļu, kas tiek finansēta no pašu līdzekļiem un ilgtermiņa kredītiem. Normas robeža ir 85 – 90 %. 2008.gadā investīciju seguma koeficients bija normas robežā, 0.87 jeb 87 %. 2009.gadā tas samazinājās uz 0.18, kas ir vērtējams negatīvi. Kā iemesls šim kritumam ir dividendžu izmaksa. 2012.gadā investīciju seguma koeficients pret 2009.gadu ir palielinājies par 0.47. Tendence pieaugt ir vērtējama pozitīva, taču tā vēl nav sasniegusi normas robežu.

Tīrā ienākuma koeficients parāda peļņas daļu attiecībā pret neto apgrozījumu jeb kāda ienākumu daļa pēc visu izdevumu segšanas paliek uzņēmuma rīcība. 2008.gadā tas ir 0.75, bet 2009.gadā bija samazinājums uz 0.06. No 2009. līdz 2012.gadam ir tendence pieaugt par 0.28 un tas ir vērtējams pozitīvi, jo pieaug arī ienākumu daudzums, kas paliek uzņēmuma rīcībā.

Saistību attiecība pret pašu kapitāla rādītājs raksturo pašu kapitāla vai aizņemtā kapitāla izmantošanas intensitāti. No 2009. līdz 2012.gadam bija tendence samazināties no 3.87 uz 0.48 un tas ir vērtējams pozitīvi. Ir vērojams samazinājums par 3.39 un tas nozīmē, ka uzņēmums cenšas mazāk izmantot aizņemto kapitālu un spēj ar vien vairāk aktīvus finansēt ar pašu līdzekļiem, kas ir redzams uzņēmuma bilances posteņa „Pašu kapitāls” pieaugumā.

Kopējo aktīvu vērtību veido pamatlīdzekļi un apgrozāmais kapitāls. Tādējādi var apskatīt, cik produktīvas šīs divas grupas bija. Piemēram, aprēķinot pamatlīdzekļu produktivitāti ir jāņem vērā pārdošanas apjomu pret pamatlīdzekļiem gada beigās.⁶⁷

⁶⁷ (Rice. A. Account Demystified 160.lpp)

SIA "Folde" līdzekļu aprites rādītāji, 2008.g.-2012.g., koef.⁶⁸

Rādītājs	Gadi					2012.gads salīdzinājumā ar			
	2008	2009	2010	2011	2012	2008	2009	2010	2011
Visu aktīvu aprite	1.20	4.64	3.33	2.33	1.96	0.76	-2.68	-1.37	-0.37
Visu aktīvu aprites periods (dienās)	303.25	78.59	109.59	156.66	186.20	-117.05	107.60	76.60	29.54
Debitoru parādu aprite	1.52	7.95	6.69	2.81	2.15	0.64	-5.80	-4.54	-0.65
Debitoru parādu aprites periods (dienās)	240.89	45.91	54.55	130.10	169.59	-71.30	123.68	115.04	39.49
Krājumu aprite	-	-	16.97	71.16	159.50	-	-	142.53	88.34
Ilgtermiņa ieguldījumu aprite	13.66	11.73	14.22	24.68	34.12	20.47	22.39	19.90	9.44
Pašu līdzekļu aprite	1.38	25.18	7.87	4.98	3.01	1.63	-22.17	-4.86	-1.97
Kreditoru aprite	10.82	6.50	6.66	4.84	6.27	-4.55	-0.23	-0.40	1.43
Kreditoru aprites periods (dienās)	33.74	56.15	54.78	75.48	58.23	24.49	2.08	3.45	-17.25

Darba autore pēc 3.10. tabulas datiem var secināt, ka aktīvu aprite laika posmā no 2009. līdz 2012.gadam ir samazinājusies no 4.64 uz 1.96 un tas ir vērtējams negatīvi, jo optimālais aktīvu aprites līmenis ir ne mazāks par 3. Tomēr aktīvu aprites lielums variējas no nozares, atspoguļojot saimnieciskā procesa īpatnības.

Debitoru parādu aprites rādītājs parāda cik reizes vidēji gadā debitoru parādi pārvērtušies naudas līdzekļos. Pēc veiktajiem aprēķiniem 3.10. tabulā var secināt, ka 2008.gadā debitoru parādi vidēji apritējuši 1.52 reizes un 2009.gadā tas palielinās uz 7.95 reizēm gadā. No 2010. līdz 2012.gadam ir vērojams samazinājums par 5.80, kas ir vērtējams negatīvi, jo tas liecina, ka debitoru atmaksas termiņš ir nelikvīds un ar katru gadu atmaksas likviditāte tikai krītas. Līdz ar to arī naudas līdzekļi uzņēmuma aktīvos atgriežas ilgākā laika periodā. Pēc uzņēmuma bilances datiem var secināt, ka debitoru apriti nelikvīdu padara īstermiņa aizdevumi vadībai.

Debitoru parādu aprites periods dienās jeb pircēju parādu vidējais dzēšanas ilgums raksturo naudas cikla ilgumu no pakalpojumu realizācijas brīža līdz naudas saņemšanai uzņēmumā par sniegto pakalpojumu. Aprēķinu gaitā iegūtie rezultāti liecina, ka 2008.gadā debitoru parādu dzēšanas ilgums bija 240.89 dienas. 2009.gadā šis rezultāts bija krietni uzlabojies

⁶⁸ Autore veidota tabula pēc uzņēmuma finanšu datiem.

uz 45.91, taču līdz 2012.gadam tas pieauga par 123.68 un tas ir vērtējams negatīvi. Jo lielāks šis rādītājs, jo lēnāk ienāk naudas līdzekļi uzņēmumā.

Krājumu aprīte rāda, cik reizes gadā ir aprītejuši ražošanas krājumos ieguldītie līdzekļi.. Tā kā uzņēmumā esošais bārs tika atvērts tikai 2010.gadā, tad par iepriekšējiem periodiem netika aprēķināts krājumu aprītes koeficients. Pēc aprēķinātajiem rezultātiem var secināt, ka 2010.gadā krājumu aprītes koeficients bija 16.97, bet 2011.gadā tas palielinājās uz 71.16 un 2012.gadā bija palielinājums par 88.34 vienībām, attiecībā pret 2011.gadu. Autore secina, ka krājumu aprītes palielinājums ir vērtējams pozitīvs. Jo šis rādītājs ir augstāks, jo efektīvāk notiek krājumu vadīšanas process

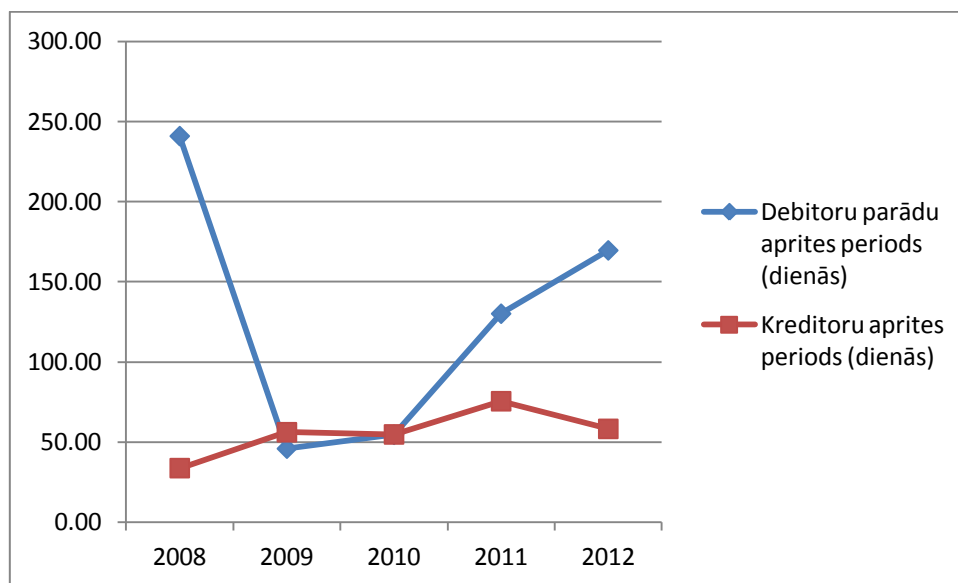
Ilgtermiņa ieguldījumu aprīte raksturo ilgtermiņa ieguldījumu intensitāti Neto apgrozījuma veidošanā. Ilgtermiņa ieguldījumu aprītes rādītāju lielums 2008.gadā ir 13.66, 2009.gadā tas samazinājās uz 11.73. Pieaugums par 22.39 vērojams no 2009. līdz 2012.gadam un šis pieaugums ir vērtējams pozitīvi. Zems ilgtermiņa ieguldījumu aprītes rādītājs norāda uz to, ka pārāk daudz līdzekļu tiek investēts ilgtermiņa ieguldījumos salīdzinot ar pakalpojumu sniegšanas un realizācijas apjomu.

Pašu kapitāla aprīte parāda uzņēmuma pašu finansēšanas līdzekļu izmantošanas efektivitāti. 2009.gadā pašu kapitāla aprītes koeficients bija palielinājies pret iepriekšējo gadu, tas nozīmē, ka SIA „Folde” izmantoja savus paša līdzekļus. Taču kopš 2009. gada pašu kapitāla aprītes koeficienta dinamika ir negatīva, kas nozīmē, ka laika periodā no 2008.gada līdz 2012.gadam pašu kapitāla aprīte ir samazinājusies. Pēc 3.10.tabulas var secināt, ka 2012.gadā tā ir samazinājusies par 22.17 vienībām attiecībā pret 2009.gadu

Kreditoru aprītes rādītājs tiek rēķināts, lai noskaidrotu, cik aprītes uzņēmumam ir vajadzīgs, lai norēķinātos ar saviem kreditoriem. Analizējot 3.10. tabulas datus, var secināt, ka no 2009. līdz 2012. gadam kreditoru aprītes koeficients bija svārstīgs, proti, 2009.gadā tas samazinājās uz 6.50, 2010.gadā palielinājās uz 6.66. 2011.gadā koeficients atkal samazinājums uz 4.84, kur tas bija vismazākais, taču 2012.gadā kreditoru aprītes koeficients atkal palielinājās par 1.43.

Kreditoru aprītes periods parāda nepieciešamo dienu skaitu uzņēmumam savu parādu dzēšanai. 2008.gadā bija nepieciešamas 33.74 dienas, lai uzņēmums norēķinātos ar saviem kreditoriem. No 2009. līdz 2012.gadam kreditoru aprītes periods ir palielinājies no 56.15 uz 58.23. Viskritiskākā situācija ir vērojama 2011.gadā, kur kreditoru aprīte koeficients sasniedza 75.48. Augsts kreditoru aprītes periods liecina par nespēju laicīgi segt savus parādus, taču šeit

būtu jāvērtē arī debitoru parādu aprites koeficients, jo šie abi rādītāji ir cieši saistīti ar naudas plūsmu.

3.7.att. SIA „Folde” debitoru parādu un kreditoru parādu dzēšanas periodu dinamika 2008.g.-2012.g.⁶⁹

Darba autore 3.7. attēlā uzskatāmi salīdzināja uzņēmuma debitoru parādu un kreditoru parādu dzēšanas periodu dinamiku. Pēc atspoguļotajiem datiem, var secināt, ka 2008. Gadā debitoru parādu aprite bija visaugstākā, kas nozīmē, ka šajā gadā tie bija vis nelikvīdākie. Bija nepieciešams ilgāks periods to ienākšanai uzņēmuma naudas līdzekļos, nekā tika atmaksāti kreditoru parādi.

2009. gadā un 2010.gadā šī situācija uzlabojās un abi aprites rādītāji atradās vienlīdzīgā līmenī. Tas nozīmē, ka uzņēmums spēja laicīgi atmaksāt savas kreditorsaistības, jo tika laicīgi dzēsti t SIA „Folde” debitoru parādi.

3.7. redzams, ka sākot ar 2011.gadu ir bijis debitoru parādu aprites palielinājums n kreditoru parādu aprites samazinājums. Tas nozīmē, ka kreditoru parādu vidējais dzēšanas periods nepārsniedz debitoru parādu vidējo dzēšanas periodu, kas liecina, ka šāda situācija rada naudas līdzekļu trūkumu uzņēmumā.

⁶⁹ *Autores veidota attēls pēc uzņēmuma finanšu datiem

4. SIA „FOLDE” MAKSĀTNESPĒJAS PROGNOZĒŠANA

4.1.tabula

E. Altmana Z'' modeļa aprēķina rādītāji 2008.g-2012.g (koef.)⁷⁰

Rādītājs	Gadi				
	2008	2009	2010	2011	2012
X1	0.80	-0.11	0.27	0.42	0.63
X2	0.86	0.14	0.39	0.45	0.63
X3	0.21	0.17	0.34	0.23	0.35
X4	7.84	0.26	0.85	0.97	2.08
Summa Z''	17.70	1.17	6.22	6.80	10.71

Darba autore secina, ka E. Altmana Z'' bankrota prognozēšanas modelis ir paredzēts maziem uzņēmumiem dažādās nozarēs, kuru akcijas netiek kotētas biržās. Pēc 4.1. tabulas veiktajiem aprēķiniem var secināt, ka uzņēmumam ir zema bankrota iestāšanās iespējamība. 2008.gadā E. Altmana Z'' modeļa rādītājs bija 17.70. Pēc vērtēšanas kritērijiem, ja bankrota prognozēšanas modeļa rādītājs ir lielāks par 2.60, tad maksātpēja neiestāsies.

2009.gadā situācija mainījās un aprēķinātais koeficients 1.17 liecina par iespējamu maksātnespējas iestāšanos, taču situācija labvēlīgi izmainījās 2010.gadā, kur E. Altmana Z'' modeļa rādītājs uzrādīja 6.22 un līdz 2012.gadam tā tikai paaugstinājās līdz 10.71.

⁷⁰ *Autores veidota tabula pēc uzņēmuma finanšu datiem

Fulmera H modeļa aprēķina rādītāji 2008.g-2012.g (koef.)⁷¹

Rādītājs	Gadi				
	2008	2009	2010	2011	2012
V1	0.86	0.14	0.39	0.45	0.63
V2	1.20	4.64	3.33	2.33	1.96
V3	0.24	0.94	0.82	0.49	0.53
V4	7.14	0.82	1.00	1.72	2.91
V5	0.11	0.71	0.50	0.48	0.31
V6	0.11	0.71	0.50	0.48	0.31
V7	0.09	0.40	0.23	0.09	0.06
V8	7.20	-0.15	0.53	0.88	2.01
V9	108.51	15.49	60.39	19.76	27.25
Summa Fulmera H	104.07	11.24	52.65	16.66	25.15

Fulmera H modeļa aprēķina gaitā iegūtie rezultāti, kas ir atspoguļoti 4.2. tabulā, norāda par zemu bankrota varbūtību. Pēc 4.2. tabulā iegūtajiem aprēķiniem 2008.gadā Fulmera H modeļa rādītājs ir 104.07 un šis rādītājs ir vērtējam pozitīvi. Jo augstāka ir H vērtība, jo labāks ir uzņēmuma finansiālais stāvoklis un līdz ar to mazāka bankrota varbūtība. Kā otrs svarīgs rādītājs, kas ietekmēja H vērtību, bija V9 rādītājam. Šis rādītājs ir pazīstams kā maksājamo procentu seguma koeficientu. Pētījumi pierāda, kas šis ir svarīgs rādītājs bankrota prognozēšanas procesā, jo augstāks seguma koeficients, jo mazāka iespēja uzņēmumam bankrotēt. Kā redzams pēc 4.2. tabulā esošajiem aprēķiniem, tad V9 rādītājs visaugstākais bija 2008.gadā.

2009.gadā ir vērojams H vērtības straujš kritums uz 11.24. Šis samazinājums ir pamatojams ar rādītāja V4 samazinājumu, kas raksturo naudas plūsmas attiecību pret saistībām – jo lielāks šis rādītājs, jo mazāka iespēja bankrotēt. Šis lielums bieži tiek raksturots kā svarīgākais bankrota prognozēšanā.

Kā otrs ietekmējošais rādītājs, Fulmera H modeļa samazinājumam 2009.gadā, ir V8. Šis ir likviditātes rādītājs, kurš raksturo darba kapitāla izmaiņas uzņēmumā. 2009.gadā šis rādītājs bija

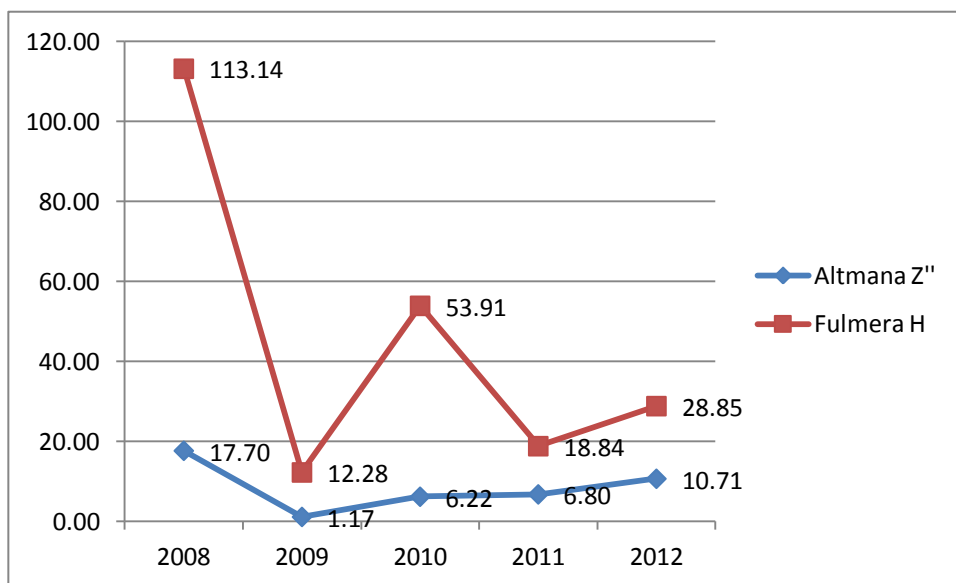
⁷¹ Autores veidota tabula pēc uzņēmuma finanšu datiem.

ar mīnus zīmi, proti, -0.15. Daudzu zinātnieku pētījumos tieši šo darba kapitālu attiecību pret saistībām vērtē kā pārāku likviditātes rādītāju par kopējās un absolūtās likviditātes rādītājiem.

2010.gadā bankrota prognozēšanas modeļa vērtība H ir palielinājusies uz 52.65. Pēc 4.2. tabulā aprēķinātajiem V rādītājiem var izvērtēt šī pieauguma pamatojumu un var secināt, ka pieaugums ir noticis V9 rādītāja dēļ. Iepriekš minēts, ka šis rādītājs ir maksājamo procentu seguma rādītājs un jo augstāks šis rādītājs, jo mazāka bankrota iespējamība.

2011.gadā vērojams SIA „Folde” maksājamo procentu seguma rādītāja (V9) samazinājums par trīs reizēm, bet uzņēmuma lieluma raksturojošais rādītājs V7 ir samazinājies par divarpus reizēm. Līdz ar to autore secina, ka Fulmera H modeļa rādītājs samazinājās par nepilnām trīs reizēm, t.i., uz 18.84.

Pēc 4.2. tabulas aprēķiniem, 2012.gadā bankrota prognozēšanas modeļa aprēķinā iegūtie rezultāti liecina par SIA „Folde” Fulmera H modeļa rādītāja palielināšanos uz 28.85, kas ir vērtējams pozitīvi. Autore pozitīvi vērtē arī koeficienta V5 rādītāja samazinājumu, jo šis rādītājs raksturo saistību attiecību pret pašu kapitālu. Jo mazāks šis rādītājs, jo mazāka iespēja uzņēmumam bankrotēt un laika posmā no 2009.gada līdz 2012.gadam SIA „Folde” koeficients V5 ir samazinājies.

4.1.att. SIA „Folde” bankrota modeļu rezultātu salīdzināšana 2008.g.-2012.g. koef⁷²

⁷² Autore veidots attēls pēc uzņēmuma finanšu datiem

Darba autore pēc 4.1.attēlā atspoguļotās informācijas var secināt, ka gan E. Altmana Z", gan Fulmera H bankrota prognozēšanas modeļu virzienu tendence ir vienāda. 2009.gadā bankrota prognozēšanas rādītāji samazinājās no 2008.gada, 2010.gadā tas paaugstinājās, tad 2011.gadā atkal vērojams kritums un augšupeja atkal ir vērojama 2012.gadā.

Fulmera H rādītāju dinamika ir dramatiskāka salīdzinājumā ar E. Altmana Z" bankrota prognozēšanas rādītāju vienmērīgo dinamikas tendenci pieaugt. Pēc 4.1. attēla var viegli secināt, ka 2009., 2011. un 2012.gadā ir abu modeļu bankrota prognozēšanas rādītāji ir salīdzinoši tuvu viens otram, kas liecina par abu pielietoto modeļu aprēķināšanas precizitāti.

SECINĀJUMI

Secinājumi, kas izriet no SIA „Folde” finanšu analīzē iegūtajiem rezultātiem no 2008. gada līdz 2012. gadam:

1. SIA „Folde” neto apgrozījuma samazinājuma iemesls 2009. gadā bija tūrisma nozares kritums. Neskatoties uz tūrisma nozares pozitīvo augšupejas tendenci 2010. gadā, SIA „Folde” neto apgrozījums turpināja kristies. Uzņēmuma neto apgrozījuma augšupeju piedzīvoja tikai 2011. gadā.
2. SIA „Folde” finansiālā darbība ir veiksmīga. Par to liecina uzņēmuma bilances horizontā finanšu analīze. Pašu kapitāls 2012. gadā ir palielinājies, salīdzinājumā pret 2009. gadu, kad tas bija viszemākais pētāmajā laika periodā.
3. Apgrozāmie līdzekļi ir palielinājušies, kas ir vērtējams negatīvi, jo ir grūtības ar debitoru parādu samazinājumu. Autors secina, ka pieaugošā debitoru parādu summa pasliktina uzņēmuma finansiālo stāvokli, jo pastāv iespēja debitoru parādu neatgūt.
4. Uzņēmuma peļņas vai zaudējuma aprēķina absolūto rādītāju analīzes, autore secina, ka laika posmā no 2009. gada līdz 2012. gadam ir notikusi neto apgrozījuma, bruto peļņas un tīrās peļņas palielinājums. Savukārt, pārdoto pakalpojumu izmaksas no 2010. gada līdz 2012. gadam ir aptuveni vienādā līmenī. Tas ir vērtējams pozitīvi, jo pieaugot neto apgrozījumam, uzņēmums SIA „Folde” ir spējis izmaksas noturēt vienādā līmenī.
5. SIA „Folde” likviditāte nav optimāla robežā, kas liecina, ka uzņēmums nespēj segt īstermiņa saistības. Autore secina, ka naudas līdzekļiem ir tendence palielināties, salīdzinot ar kritumu 2009. gadā, kas ir vērtējams pozitīvi. Arī debitori ir palielinājušies un tas neliecina par racionālu uzņēmuma līdzekļu struktūru.
6. SIA „Folde” debitoru aprīte ir samazinājusies, savukārt kreditoru aprīte ir palielinājusies. Tas nozīmē, ka uzņēmumam var sagādāt grūtības atmaksāt savas parādsaistības, jo debitoru parādi netiek laicīgi atmaksāti.
7. Neskatoties uz 2009. gadā finansiālā autonomijas koeficienta kritumu, tas katru gadu palielinās, kas liecina par uzņēmuma SIA „Folde” finansiālā stāvokļa uzlabošanos un stabilitāti. 2012. gadā finansiālās autonomijas koeficients palielinājās par 0,47 vienībām, attiecībā pret 2009. gadu.
8. Pēc aprēķiniem autore secina, ka aizņemto līdzekļu īpatsvars kopkapitālā 2012. gadā ir samazinājies. Tas liecina, ka uzņēmums SIA „Folde” ir spējīgs pilnībā un laicīgi atmaksāt savas parādsaistības.

9. Autore secina, ka uzņēmuma SIA „Folde” 2012.gadā kopējais maksājspējas rādītājs ir samazinājies un tas ir vērtējams pozitīvi. Samazinājums liecina, ka uzņēmums cenšas finansēt savus aktīvus ar pašu līdzekļiem.
10. Autors negatīvi vērtē debitoru parādu aprites termiņa iegūtos rezultātus. Aprēķini liecina, ka uzņēmumam ir nepieciešamas 123.68 dienas, lai tiktu apmaksāts debitoru parāds.
11. Pēc bankrota prognozēšanas aprēķinu gaitā iegūtajiem rezultātiem SIA „Folde” ir zema bankrota iestāšanās iespējamība un tas norāda uz uzņēmuma finansiālo stabilitāti.

PRIEKŠLIKUMI

Priekšlikumi, kas izriet no secinājumiem:

1. SIA „Folde” vadībai regulāri ir jāveic saimnieciskās darbības analīze, lai pēc iegūtajiem analīzes rezultātiem vadība pieņemtu objektīvus lēmumus par attīstības iespējamiem virzieniem, palielinot pakalpojumu sortimentu, piemēram, klientiem piedāvāt gida pakalpojumus Rīgas apskatei un citus.
2. Lai samazinātu debitoru parādu summu, SIA „Folde” vadībai ir nepieciešams veikt debitoru parādu pārvaldīšanu, pilnveidojot izstrādāto debitoru parādu nolikumu un izvērtēt atmaksas termiņus.
3. Lai SIA „Folde” komerciālā rentabilitāte turpinātu augt, uzņēmuma vadībai ir nepieciešams palielināt neto apgrozījumu, piemēram, vasaras sezonā palielināt pakalpojumu cenu.
4. Lai uzņēmuma likviditāte būtu normas robežās, tai ir jāsamazina debitoru apjoms. Kā viens no priekšlikumiem būtu samazināt izsniegto īstermiņa aizdevumu apjomu vadībai.
5. Lai palielinātos SIA „Folde” klientu loks, viena no iespējām būtu vairāk reklamēties un atgādināt par hosteļa pakalpojumu aktualitāti, kvalitāti, izdevīgiem piedāvājumiem un svētku akcijām.

IZMANTOTĀS LITERATŪRAS AVOTI

1. **Bednarskis I., Paupa V., Vaikulis J.**, *Finanšu pārskatu analīze*, Rīga: Latvijas Universitāte, 103.lpp;
2. **Coller M.P.**, *Accounting for managers, Interpreting accounting information for decision-making*, Chichester: John Willey & Sons, LTD, 2007 – 514.p;
3. **Dūdele A., Korsaka T.**, *Finanšu vadības pamati*, Rīga: Banku augstskola, 2001 – 99.lpp;
4. **Elliot B., Elliot J.**, *Financial Accounting, Reporting and Analysis: International edition (2nd edition)*, Dorchester: Pearson education limited, 2006 – 696.p;
5. **Jones M.**, *Management accounting*, Chichester: John Willey & Sons, LTD, 2006 – 279.p;
6. **Kālis I.**, *Finanšu menedžments*, Rīga: Latvijas Universitāte, 2004 – 189.lpp;
7. **Luboržs A.**, *Apgrozāmā kapitāla vadīšana nelielos uzņēmumos*, Rīga: Lietišķās informācijas dienests, 2007 – 288.lpp;
8. **Rice A.**, *Accounts demystified, The astonishingly simple guide to accounting*, Dorchester: Pearson education limited, 2011 – 261.p;
9. **Rurāne M.**, *Finanšu pārvaldība*, Rīga: Latvijas izglītības fonds, 2001 – 281.lpp;
10. **Rurāne M.**, *Finanšu menedžments*, Rīga: Rīgas Starptautiskā ekonomikas un biznesa administrācijas augstskola, 2006 – 384.lpp;
11. **Rurāne M.**, *Uzņēmuma finanses*, Rīga: Jumava, 2007 -266.lpp;
12. **Saksonova S.**, *Finanšu informācijas un pārskatu praktiskā izmantošana uzņēmumu finanšu lēmumu pieņemšanā*, Rīga: Info Tilts, 311.lpp;
13. **Šneidere R.**, *Finanšu analīzes metodes uzņēmuma maksātspējas prognozēšanai*, Rīga: Lietišķās informācijas dienests, 2009 – 232.lpp;
14. **Latvijas Valsts uzņēmumu reģistrs**, NACE kodi, pieejams:
<http://www.ur.gov.lv/faili/nace.htm> (skatīts 05.12.2013);
15. **Tūrisma nozares apraksts** pieejams:
http://www.viaa.gov.lv/files/free/12/14912/apraksts_turisms_final_04042012.pdf (skatīts 30.12.2013.);
16. **Nozaru finanšu koeficienti**, pieejams:
<https://www.lursoft.lv/lapsaext?act=URNACEFINK&naceteksts=&task=run&year=2012&yearlype=3&nace=55.20> (skatīts 02.01.2014.);
16. **SIA „Folde” npublicētie materiāli**

SIA "FOLDE"
Bilances aktīvu poseņi

	2008	2009	2010	2011	2012
AKTĪVI					
ILGTERMIŅA IEGULDĪJUMI					
Nemateriālie ieguldījumi				63	
PAMATLĪDZEKĻI	22445	17448	13538	8296	6600
Nemateriālo ieguldījumu izveidošanas izmaksas					
Kopā pamatlīdzekļi	22445	17448	13538	8359	6600
Kopā ilgtermiņa ieguldījumi	22445	17448	13538	8359	6600
APGROZĀMIE LĪDZEKĻI					
KRĀJUMI					
Gatavie ražojumi un preces pārdošanai			1422	2849	1362
Avansa maksājumi par pakalpojumiem	50	339	9924	50	50
Kopā krājumi	50	339	11346	2899	1412
DEBITORI					
Pircēju un pasūtītāju parādi	6256	5905		9918	30397
Nodokļi	18237	12786			
Citi debitori	67133	6762	3904	2562	2664
Īstermiņa aizdevumi vadībai	110682		24000	36226	49260
Uzkrātie ieņēmumi				24467	22127
Nākamo periodu izmaksas		299	863	354	192
Kopā debitori	202308	25752	28767	73527	104640
NAUDA UN TĀS EKVIVALENTI					
Kopā apgrozāmie līdzekļi	29873	543	4147	3753	2233
KOPĀ AKTĪVS	232231	26634	44260	80179	108285
	254676	44082	57798	88538	114885

SIA "FOLDE"
Bilances pasīvu poseņi

	2008	2009	2010	2011	2012
PASĪVS					
Pamatkapitāls	2000	2000	2000	2000	2000
Ilgtermiņa pārvērtēšanas rezerve					
Likumā noteiktās rezerves					
Pārējās rezerves					
Nesadalītā peļņa					
1) iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa	175599	0	6129	22448	39416
2) pārskata gada nesadalītā peļņa	44613	6129	16320	16968	33414
Kopā pašu kapitāls	222212	8129	24449	41416	74830
UZKRĀJUMI					
Uzkrājumi paredzamajam nodoklim	4126	4126	4126	4126	4126
Citi uzkrājumi		335	335	335	
Uzkrājumi kopā	4126	4461	4461	4461	4126
KREDITORI					
ILGTERMIŅA KREDITORI					
Aizņēmumi no kredītiestādēm					
Parādi radniecīgajiem uzņēmumiem					
Citi aizņēmumi					
Pārēji kreditori					
Kopā ilgtermiņa kreditori	0	0	0	0	0
ĪSTERMIŅA AIZŅĒMUMI					
Aizņēmumi no kredītiestādēm				9441	8178
Citi aizņēmumi			19813	1163	11887
No pircējiem saņemtie avansi			209	63	262
Parādi piegādātājiem un darbuzņēmējiem	10107	29846	2928	10802	8038
Parādi radniecīgajiem uzņēmumiem				9300	
Nodokļi un VSAOI	1485	148	2327	1113	6332
Uzkrātās saistības	335	767	2025	2584	
Pārēji kreditori	16411	731	1586	8195	1232
Atliktā nodokļa saistības					
Kopā īstermiņa kreditori	28338	31492	28888	42661	35929
Kopā kreditori	28338	31492	28888	42661	35929
KOPĀ PASĪVS	254676	44082	57798	88538	114885

SIA "FOLDE"
Peļņas vai zaudējumu aprēķins

	2008	2009	2010	2011	2012
Neto apgrozījums	306535	204724	192494	206284	225209
Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas	184028	168076	140832	145631	149173
Bruto peļņa	122507	36648	51662	60653	76036
Pārdošanas izmaksas	8896	7409	9653	5449	5317
Administrācijas izmaksas	17848	16719	19512	30938	24662
Pārējie uzņēmuma saimnieciskās darbības ieņēmumi	1853	1039	17332	4632	5375
Pārējie uzņēmuma saimnieciskās darbības izmaksas	44394	5479	19589	7418	10331
Pārējie procentu ieņēmumi un tamlīdzīgi ieņēmumi		85	20	28	35
Procentu maksājumi un tamlīdzīgas izmaksas	486	495	330	1036	1456
Peļņa pirms procentu maksājumiem un nodokļiem	52736	7670	19930	20472	39680
Ārkārtas ieņēmumi					
Ārkārtas izdevumi					
Peļņa pirms nodokļiem	52736	7670	19930	20472	39680
Atliktais nodoklis					
UIN	8123	1541	3610	3504	6266
PĀRSKATA GADA PEĻŅA	44613	6129	16320	16968	33414

Darbs „SIA „FOLDE” FINANŠU ANALĪZE UN MAKSĀTNESPĒJAS PROGNOZĒŠANA” izstrādās LU Ekonomikas un vadības fakultātē.

Ar savu parakstu apliecinu, ka pētījums veikts patstāvīgi, izmantoti tikai tajā norādītie informācijas avoti un iesniegtā darba elektroniskā kopija atbilst izdrukai.

Autors: ***Kristīne Čabanova***_____

(paraksts un datums)

Rekomendēju/ nerekomendēju darbu aizstāvēšanai

Vadītāja: lektore ***Lilija Ābika***_____

(paraksts un datums)

Recenzents: Dr.oec *Ilmārs Kālis*

Darbs iesniegts Grāmatvedības un audita katedrā.....(datums)

Metodiķe: *Alla Ščukina*.....

(paraksts)

Darbs aizstāvēts valsts pārbaudījuma komisijas sēdē:

(datums, protokola Nr., vērtējums)

Komisijas sekretāre:.....

(paraksts)